

FRAMKAMMARSTUGOR

EN KARTLÄGGNING AV ÄLDRE BEBYGGELSE PÅ
LANDSBYGDEN I RONNEBY KOMMUN

utgiven av byggnadsnämnden i Ronneby kommun

INLEDNING

På Blekinges landsbygd finns betydande rester av en byggnadskultur som var förhärskande på 1700- och 1800-talet. Under sommaren 1974 lät byggnadsnämnden i Ronneby utföra en kartläggning av de mest välbevarade byggnaderna från denna tid. Tyngdpunkten kom att ligga på de många mangårdsbyggnader av sk framkammarsugetyp men även andra byggnader och hustyper uppmärksammades. Undersökningen initierades av stadsarkitektkontoret p g a att allt fler av dessa byggnader numera blir föremål för om- och tillbyggnader, som i och för sig kan vara angelägna, men som ofta starkt förvanskar den ursprungliga stilen. Det kan gälla förbättringar av husens utrymme, sanitära standard eller isolering, men de material och färger som den moderna byggmaterialindustrin marknadsför — ofta alltför oprövade — är sällan anpassade till äldre hus och resultatet blir ofta förödande. Detta gör behovet av rådgivning stort. Det behöver kanske inte sägas att vi som arbetat med undersökningen under tiden också blivit alltmer imponerade av den fina förening som dessa hus uppvisar mellan god funktion, vackert utseende samt fin konstruktiv och ekonomisk teknik. Det är inte så mycket det goda hantverket utan snarare intrycket av en synnerligen genomförd och allmän vardagsarkitektur — en slags slutpunkt i timmerbyggandets konst — som ger denna känsla. Vissa enhetliga grundformer som direkt utgår från den tillgängliga materialens förutsättningar (1/2-timmer i väggar, relativt smäckra virken i bjälklag och tak) har varierats efter de olika behoven på ett till synes alldeles naturligt Sätt. Dessa hus berättar därför för oss mycket om villkoren för de människor som byggde och nyttjade dem. Å andra sidan är dessa hus i allmän-

het så rejäla till sina mått och sin konstruktion, att de nästan alltid går att anpassa till nutida behov om man bara ansluter till de ursprungliga materialen och formerna.

Det är vår förhoppning att den här boken skall bidra till att denna byggnadskultur skall bevaras genom att husen på ett skonsamt sätt förändras till att passa nutida boendeformer. Vi är övertygade om att det är en såväl kulturellt som ekonomiskt angelägen målsättning. Här måste också betonas de stora begränsningarna i undersökningens syfte. Det är ej fråga om något inventering av all kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i kommunen. Således har följande kategorier ej medtagits:

1. Objekt av riks- eller länsintresse som redovisas av expertis i samband med den Fysiska Riksplaneringen och där byggnadsminnesförklaring kan vara aktuell. Möllerydsstugan har dock medtagits p g. av att den är unik (se sid. 11).
2. Samhällenas bebyggelse, som lämpligen inventeras i samband med planering av dessa.
3. Bymiljöer eller grupper av hus som måste studeras bara bebyggelsen är intressant utan odling eller andra kulturföreteelser samspelar.

Man bör kanske också här peka på det faktum att de mest välbevarade byggnaderna inte så ofta hittas i de rikaste odlingsbygderna utan snarast i gränstrakterna mot skogsbygd. Detta beror givetvis på att

de ekonomiska förutsättningarna för om- och nybyggnader under tidigare skeden varit bättre i de mer utpräglade jordbruksområdena. Där finns dock många fina bymiljöer m m kvar även om de enskilda byggnaderna förnyats.

Undersökningen har tillgått så att vi efter en del litteraturstudier (bl a Sigurd Erixon "Den blekingska lantbefolkningens byggnadskultur" 1939) gjorde upp ett program och helt enkelt åkte alla körbara vägar i kommunen enligt topografiska kartan och därvid noterade och fotograferade de objekt som synbarligen var av intresse. Särskilt värdefullt borde det vara om de byggnader som tidigare dokumenterats t ex i Sigurd Erixons arbete kunde studeras. Följande hus typer skulle enligt programmet observeras:

1. Ryggåstugor (backstugor)
2. Enkelstugor (enkammarstugor)
3. Framkammarstugor
4. Parstugor
5. "Bredbyggingar" med sexdelad plan
6. Uthus i skiftesverk och med halmtak
7. Stenladugårdar

Det kriterium som skulle tillmätas största vikten var graden av ursprunglighet och gott skick hos byggnaden. På så vis noterades 178 objekt och av dessa valdes 72 ut för fortsatt studium och presentation. Ägarna intervjuades enligt ett uppgjort formulär och en enkel planskiss upprättades i de flesta fall. Fältarbetet utfördes under sommaren 1974 av teknolog Per Nilsson och ingenjör Claes Arthursson under Per Nilssons ledning. Vissa samråd med landsantikvarie Anne-Beate Jonsson om upplägningen och redovisningen av arbetet har också skett. Vi vill dock betona att arbetet tillkommit med mycket små ekonomiska och tidsmässiga resurser och under intrycket av att en dokumentation brådskade, varför kravet på vetenskaplighet och fullständighet skjutits i bakgrunden. Syftet har i stället varit att genom en enkel bilderbok öka intresset hos allmänhet och ägarna för att bevara dessa byggnader och att iaktta varsamhet vid om- och tillbyggnader.

Vi vill å byggnadsnämndens vägnar tacka alla medverkande och särskilt fastighetsägarna som välvilligt låtit oss komma in i gårdar och hus.

Ronneby i augusti 1977

Paolo Voghera
Stadsarkitekt

Per Nilsson
Arkitekt

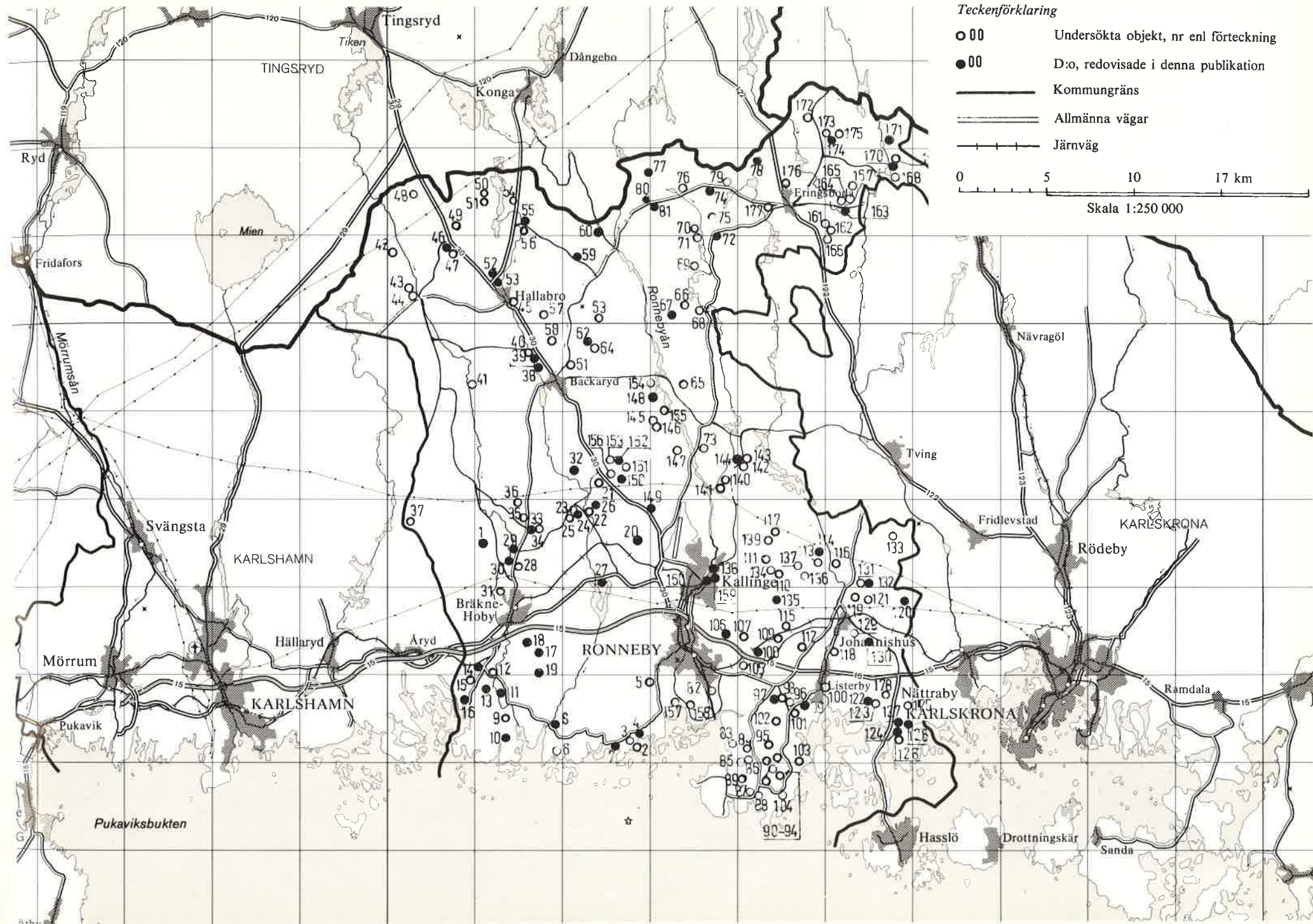
REGISTER
över inventerade objekt

Objekt nr	Fastighetsbeteckning	Socken	Sid. nr
1	Hjälmsa 3:4 (Turagården)	Bräkne-Hoby	66
2	Saxemara 1:15	Ronneby	
3	Saxemara 1:12	Ronneby	
4	Saxemara 1:96	Ronneby	27
5	Torneryd 2:6	Ronneby	
6	Trolleboda 1:47	Ronneby	
7	Spjälkö	Ronneby	28
8	Vieryd 2:27	Ronneby	29
9	Sonekulla 3:8	Bräkne-Hoby	
10	Biskopsmåla 1:16	Bräkne-Hoby	30
11	Väby 15:2 (Väby gård)	Bräkne-Hoby	31
12	Björstorp 1:8	Bräkne-Hoby	
13	Flakaryd 2:1	Bräkne-Hoby	67
14	Pagelsborg 1:6	Bräkne-Hoby	32
15	Pagelsborg	Bräkne-Hoby	
16	Torp 14:5	Bräkne-Hoby	68
17	Mörtjuk 8:4	Bräkne-Hoby	18
18	Mörtjuk 4:1	Bräkne-Hoby	33
19	Hakarp 2:2	Bräkne-Hoby	34
20	Skarup 1:3 (Skarups gård)	Ronneby	69
21	Ettebro 2:13	Ronneby	
21	Ettebro 2:13	Ronneby	
21	Ettebro 2:13	Ronneby	
22	Lilla Silpinge 2:2	Bräkne-Hoby	
23	Stora Silpinge 6:10	Bräkne-Hoby	
24	Stora Silpinge 5:17	Bräkne-Hoby	35
25	Stora Silpinge 4:9 (Killegården)	Bräkne-Hoby	
26	Lilla Silpinge 3:2	Bräkne-Hoby	36
27	Näs 1:3	Bräkne-Hoby	37
28	Rödby 5:2	Bräkne-Hoby	
29	Rödby 3:4 B	Bräkne-Hoby	38
30	Rödby 1:38 (Skogsgården)	Bräkne-Hoby	
31	Svenstorp 5:1	Bräkne-Hoby	
32	Västra Ryd 1:2 (Södergården)	Bräkne-Hoby	40
33	Tararp 4:4 och 5:2 (Karlsagården)	Bräkne-Hoby	39
34	Tararp 4:4 och 5:2 (Karlsagården)	Bräkne-Hoby	
35	Tararp 5:4	Bräkne-Hoby	

Objekt nr	Fastighetsbeteckning	Socken	Sid. nr
36	Tararp 2:26	Bräkne-Hoby	
37	Hässeldalen 1:29 (Kroksjötäppet)	Bräkne-Hoby	
38	Hejan 1:4	Bräkne-Hoby	41
39	Hejan 1:5 m fl	Bräkne-Hoby	42
40	Hejan 1:20	Backaryd	
41	Hålabäck 1:3	Öljehult	
42	Gummagölsmåla 1:3	Öljehult	
43	Belganet 1:6	Öljehult	
44	Belganet 2:9 (Södergården)	Öljehult	
45	Västra Hallen 1:7	Backaryd	
46	Öljehult 1:31	Öljehult	54
47	Öljehult 3: 2	Öljehult	
48	Ebbamåla 1:6	Öljehult	
49	Ulvasjömåla 1:3	Öljehult	
50	Siggamåla 1:3, 1:4	Backaryd	
51	Siggamåla 1:14	Backaryd	
52	Västra Hallen 1:2	Backaryd	43
53	Västra Hallen 1:3	Backaryd	44
54	Tjurkhult 3:7	Backaryd	
55	Vermanshult 1:3, 1:4	Backaryd	70
56	Vermanshult 1:5	Backaryd	
57	Aborrmåla 1:15	Backaryd	
58	Västra Kroken 2:2	Backaryd	
59	Gökadal 1:7	Backaryd	45
60	Skallavrak 1:17	Backaryd	46
61	Stockholm 1:5	Backaryd	
62	Kåraryd 1:3	Backaryd	47
63	Ekeby 1:8	Backaryd	
64	Kåraryd 1:4	Backaryd	
65	Södra Långgöl 1:3, 1:5	Ronneby	
66	Kroksjömåla 1:2	Ronneby	
67	Östra Hult 1:8	Ronneby	48
68	Hjortseryd 1:2	Ronneby	
69	Repemåla 1:1	Eringsboda	
70	Spikahult 1:11	Eringsboda	
71	Spikahult 1:4	Eringsboda	
72	Spikahult 1:2	Eringsboda	71
73	Möljeryd (Hjälmaregården)	Ronneby	
74	Makrilla 1:2	Eringsboda	49
75	Kolshult 3	Eringsboda	
76	Pålsmåla 1:3	Eringsboda	
77	Räntemåla 1:23	Eringsboda	72
78	Bråten 1:3	Eringsboda	50
79	Makrilla 1:17	Eringsboda	

Objekt nr	Fastighetsbeteckning	Socken	10Sid. nr	Objekt nr	Fastighetsbeteckning	Socken	Sid. nr
80	Göljahult 1:18 (Täcksgården)	Eringsboda	51	124	Tromtösunda 7:1	Förkärla	20
81	Göljahult 1:26	Eringsboda	52	125	Esketorp 9:1	Förkärla	
82	Fornanäs 1:15	Ronneby		126	Tromtösunda 2:13	Förkärla	60
83	Anglemåla 1:8	Listerby		127	Tromtösunda 3:2	Förkärla	58
84	Oxlaby 1	Listerby		128	Tromtö 1:2	Förkärla	
85	Göholms gård	Listerby		129	Hjortsberga 3:1	Hjortsberga	
86	Göholm 1:1 (Göholms gård)	Listerby		130	Johannishus 1:2	Hjortsberga	55
87	Korsanäs 1:59	Listerby		131	Åstorp	Förkärla	
88	Korsanäs 1:24	Listerby		132	Johannishus 1:2	Förkärla	56
89	Millegarne 2:6	Listerby		133	Liatorp 3:11	Hjortsberga	
90	Kuggeboda 3:28	Listerby		134	Boahaga 1:7	Edestad	
91	Fällö 1:7	Listerby		135	Boahaga 2:2, 2:5	Edestad	61
92	Fällö 3:1	Listerby		136	Mölleryd 1:3	Hjortsberga	
93	Fällö 2:4	Listerby		137	Mölleryd 2:1	Hjortsberga	
94	Fällö 2:18	Listerby		138	Kalleberga 7:5 (Kommungården)	Ronneby	62
95	Ryd 1:3, 1:4	Listerby		139	Gärestad 3:11 (Gärestadshult)	Edestad	
96	Yxnarum 15:1	Listerby		140	Pentseryd 1:2	Kallinge	
97	Kartorp 5:7	Listerby	22	141	Pentseryd 1:9	Kallinge	
98	Rolstorp 10:1	Listerby		142	Bokön 1:1	Kallinge	
99	Yxnarum 10:4	Listerby	14	143	Bokön 1:14	Ronneby	
100	Listerby 2:2	Listerby		144	Bokön 1:15	Ronneby	24
101	Yxnarum 3:9	Listerby		145	Kartaby 4:1	Ronneby	
102	Rolstorp 1:5	Listerby		146	Övre Ettebro 4:12	Ronneby	
103	Stenaby 1:14	Listerby		147	Skarup 7:1	Ronneby	
104	Kuggeboda 3:48	Listerby		148	Skärvgöl 1:5	Backaryd	25
105	Gärestad 4:3	Edestad		149	Hasselstad 2:3	Ronneby	
106	Fågelsång 1:3	Edestad	19	150	Ettebro 2:3	Ronneby	
107	Levalunda 4:11	Edestad		151	Ettebro 2:10	Ronneby	
108	Hattatorp 6:2 (Skomakarstugan)	Edestad	15	152	Kartaby 1:10	Ronneby	57
109	Gröningegården 7:2	Edestad		153	Fröjdadal 1:4	Ronneby	
110	Boahaga 1:5	Edestad		154	Skörgöl 1:13 (Solviksgården)	Ronneby	
111	Skuremåla 1:1	Edestad		155	Skärvgöl 1:23	Ronneby	
112	Björketorp 1:2	Listerby		156	Kartaby 1:2	Ronneby	
113	Mölleryd 3:1 (Möllerydsstugan)	Hjortsberga		157	Bussemåla 1:1	Ronneby	
114	Johannishus 1:2	Hjortsberga	16	158	Droppemåla 1:86	Ronneby	
115	Edestad 4:15	Edestad		159	Kalleberga 1:62	Kallinge	63
116	Johannishus 1:2	Hjortsberga		160	Kallinge 1:22	Kallinge	17
117	Binga 2:5	Edestad		161	Svarthövdaryd 1:9	Eringsboda	
118	Listerby 4:2	Listerby		162	Svarthövdaryd 1:3	Eringsboda	
119	Johannishus 1:2	Hjortsberga		163	Fundersmåla 1:3	Eringsboda	64
120	Stegeryd 1:2 (Wambåsa 1:4)	Förkärla	23	164	Siggamåla 1:5	Eringsboda	
121	Johannishus 1:1	Hjortsberga		165	Siggamåla 1:4	Eringsboda	
122	Lilla Wambåsa	Förkärla		166	Svarthövdaryd 1:34	Eringsboda	
123	Lilla Wambåsa	Förkärla		167	Siggamåla 1:6	Eringsboda	

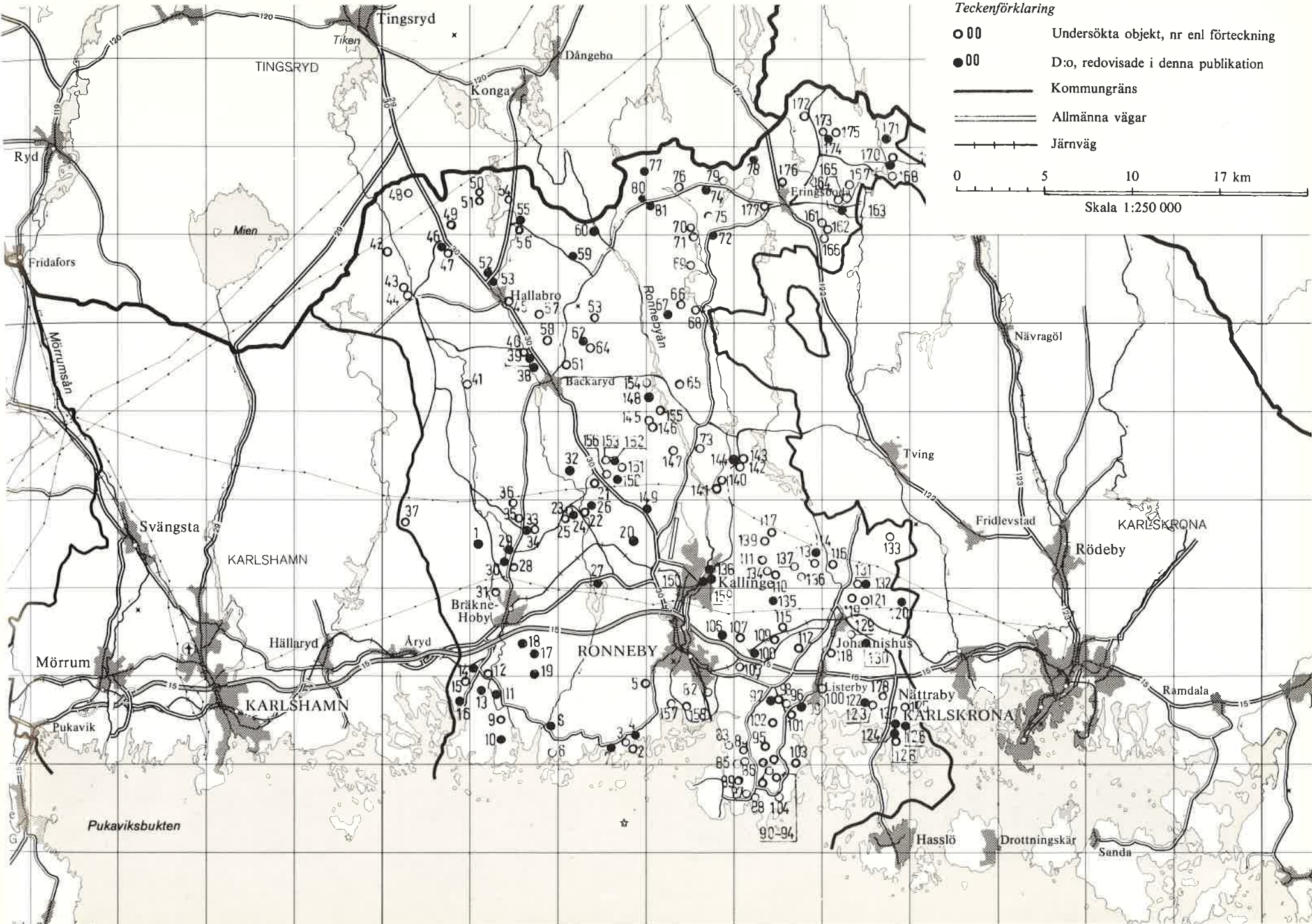
Objekt nr	Fastighetsbeteckning	Socken	Sid. nr
168	Totasjö 1:2	Eringsboda	
169	Totasjö 1:4	Eringsboda	
170	Totasjö 1:5, 1:7	Eringsboda	
171	Gunseryd 1:5	Eringsboda	26
172	Ulfsmåla 1:5	Eringsboda	
173	Gäddegöl 4:13	Eringsboda	
174	Gäddegöl 5:5	Eringsboda	65
175	Gäddegöl 5:3	Eringsboda	
176	Eringsboda Norra 1:11	Eringsboda	
177	Eringsboda Norra 1:159	Eringsboda	
178	Wambåsa Herrgård	Förkärla	

Teckenförklaring

- 00 Undersökta objekt, nr enl förteckning
- 00 D:o, redovisade i denna publikation
- Kommungräns
- Allmänna vägar
- Järnväg

0 5 10 17 km
Skala 1:250 000

MÖLLERYD 3:1

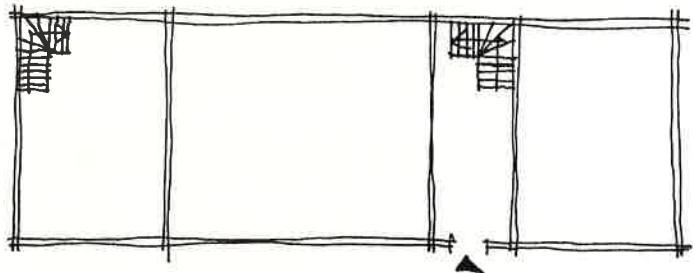
Hjortsberga

Ägare: Hans Wilhelm Wachtmeister

Högloftsstuga från 1700-talet enl. innehavaren. Denna typ av hus var vanlig i Blekinge under 16- och 1700 talet, före det att framkammarsstugan blev vanlig.

Byggnaden består av en låg ryggåsstuga i mitten flankerad av två loft i två våningar. Hus-typen förekom även med endast en loftbyggnad. Mittdelen var det egentliga bostadsrummet med spis, medan loftet användes för förvaring och ibland som gästrum.

Möllerydsstugan är den enda kvarvarande med två loft, som ligger kvar på sin ursprungliga plats.

Byggnadsminnesförklarad år 1977.

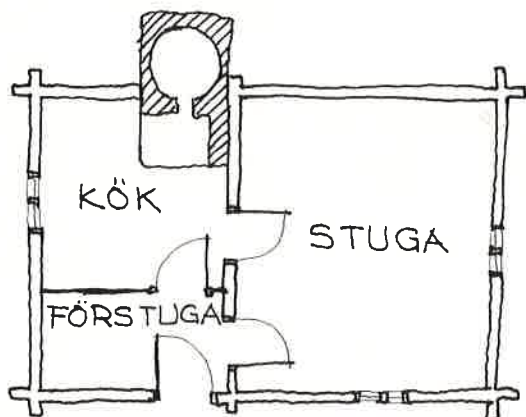
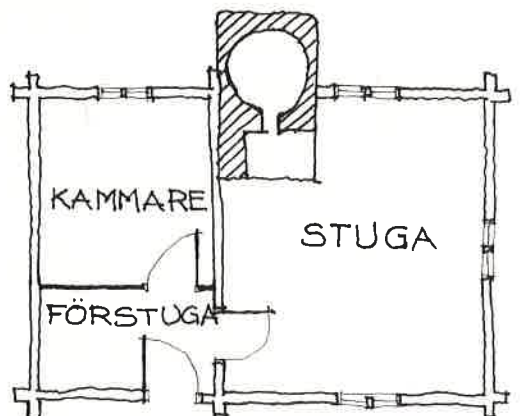

ENKELSTUGAN

På mindre bondgårdar och torp var enkelstugan den vanligaste formen för bostadshuset.

Huset var i regel mycket lågt för att lätt kunna värmas upp. De senare enkelstugorna uppvisar emellertid varierande höjder, den extremt låga, en våning och 1 3/4 våning.

Byggnaden är uppdelad i två delar, stugan och intilliggande kammare med förstuga. Stugan utgör oftast den större delen. I de äldsta formerna var stugan husets bostadsdel där man lagade mat, sov och arbetade. Med tiden flyttades matlagningen över till kammaren, som därmed hade blivit kök. Den låga enkelstugan är i dag en sällsynthet och bör bevaras och skötas med varsamhet.

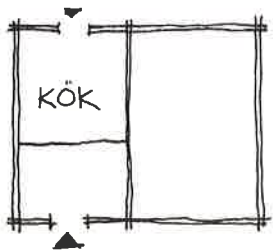

YXNARUM 10:4

Listerby

Ägare: Anna Björkeman

Enkelstuga från mitten av 1800-talet
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd
med locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med
vit oljefärg
Taket är täckt med torv.

PLAN 1

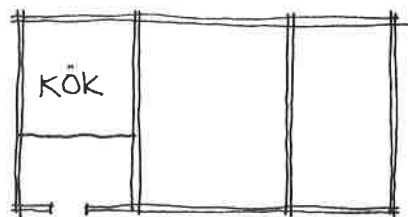

HATTATORP 6:2

Edestad

Ägare: Hans Danielsson

Enkammarsstuga byggd omkr. 1760 enl. ägaren. Kammaren i husets östra del har blivit tillbyggd senare. Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel. Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

JOHANNISHUS 1:2

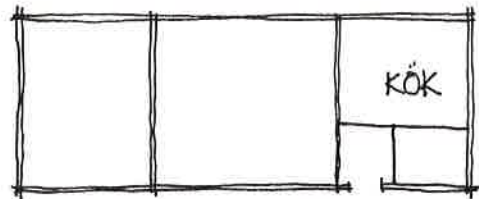
Hjortsberga

Ägare: Erik Persson

Enkammarsstuga byggd, med stomme av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Taket är täckt med torv.

PLAN 1

KALLINGE 1:22

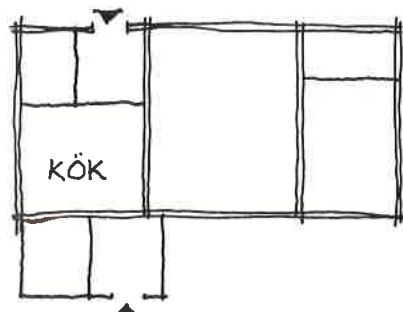
Kallinge

Ägare: Ronneby kommun

Enkammarsstuga, byggd omkr. 1840. Flera till-och ombyggnader är gjorda omkr. 1900.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

MÖRTJUK 7:1 (Numera Mörtjuk 8:4)

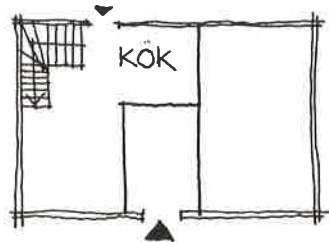
Bräkne-Hoby

Ägare: Lars-Erik Andreasson

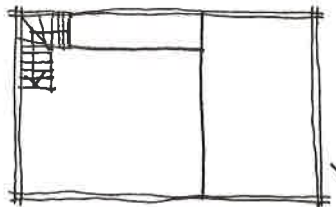
Enkammarsstuga byggd omkr. 1850.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

FÅGELSÅNG 1:3

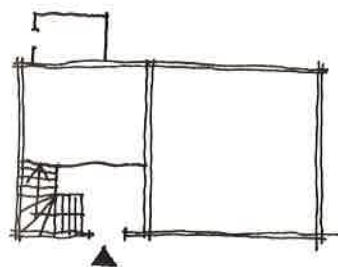
Edestad

Ägare: Otto Svensson

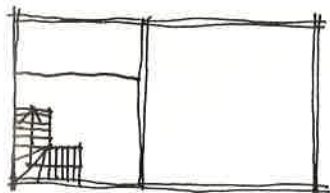
Enkammarsstuga byggd undr slutet av 1700-talet enl. ägaren.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

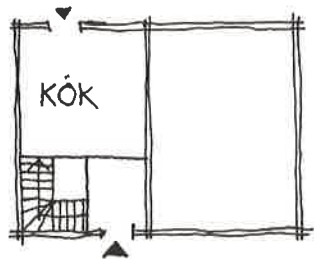

TROMTÖSUNDA 7:1

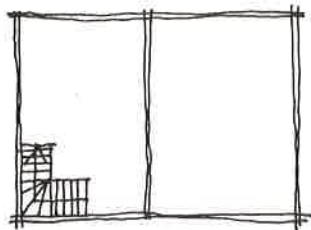
Förkärla

Ägare: Åke Lindell

Enkelstuga byggd omkr. 1800 enl. ägaren.
Byggnadsstommen består av liggande timmer som är in-
klädd med locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med
vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

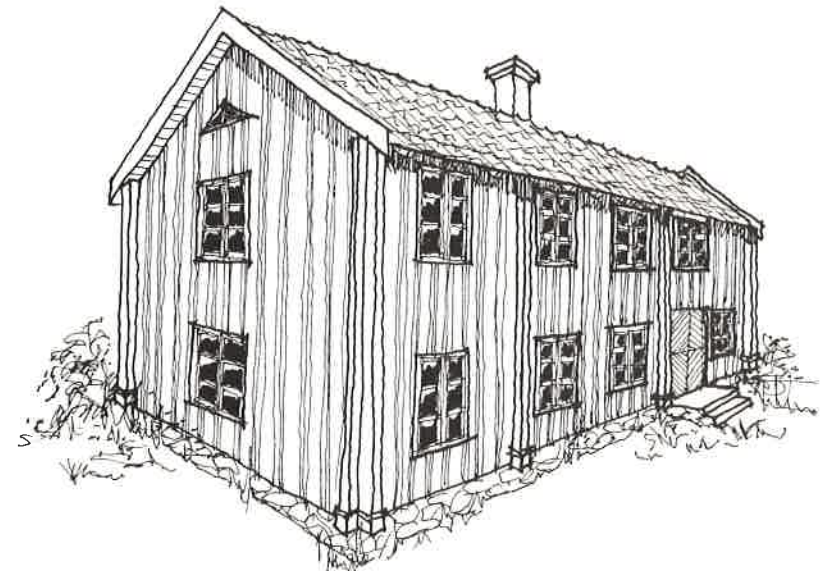
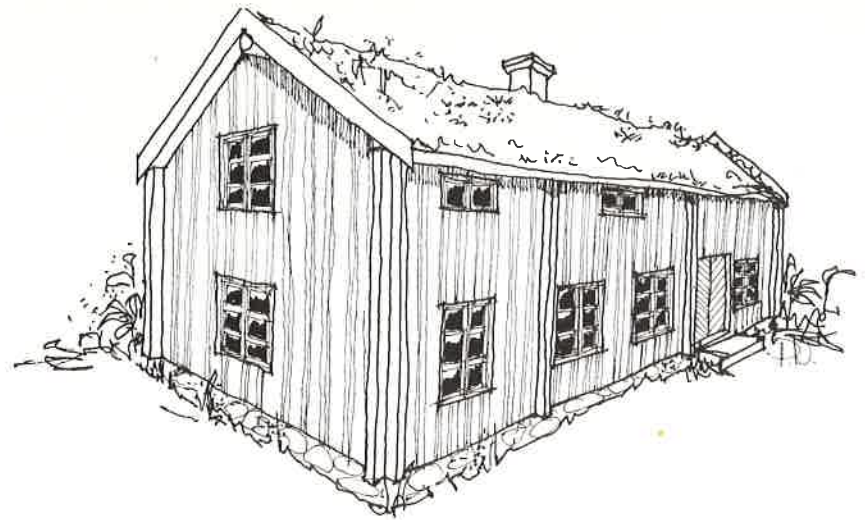
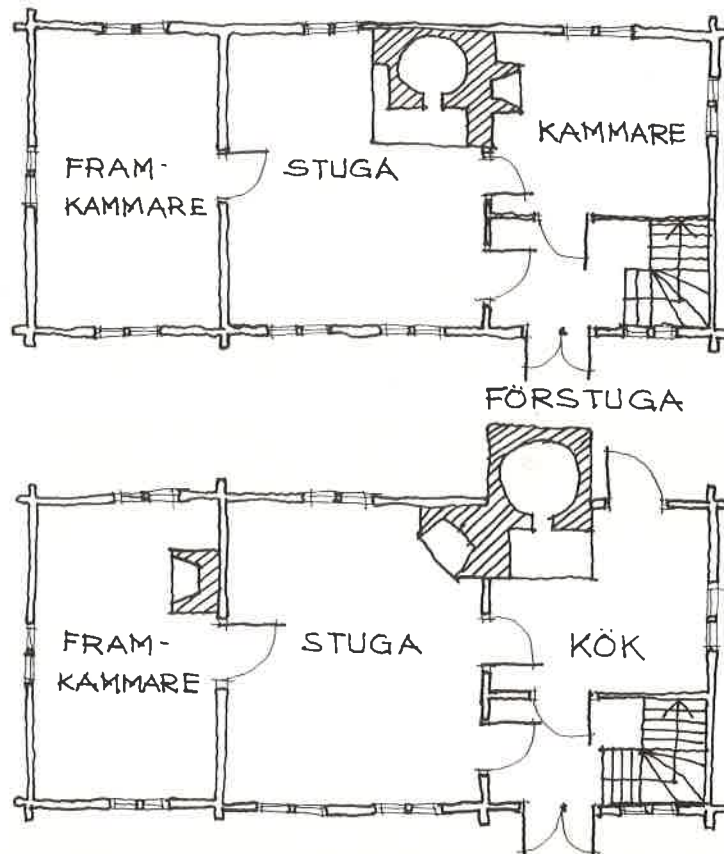

FRAMKAMMARSTUGAN

Då man ville skaffa sig ett extra rum till bostadshuset byggde man till en stocklängd vid den gavel varemot stugan låg. Detta nya rum kallades för framkammare och har fått ge namn åt hustypen. Det finns också teorier om att framkammарstugan har sitt ursprung i högloftstugan med dess uppdelning i framloft, stuga och bakloft. Enligt denna teori skulle framkammaren och kammaren med förstugan motsvara loften. Se Möllerydsstugan.

Framkammарstugan förekommer med 1 våning, 1 3/4 våning och 2 våningar. Den sist nämnda tillkom framför allt under mitten av 1800-talet då jordbruket upplevde ett ekonomiskt uppsving, som medförde att bondefolkningen fick ökade krav på status och representation.

Planlösningens organisation följer enkelstugans med spis i stugan i de äldsta formerna. Matlagningen flyttas senare till ett kök, som placeras i kammaren.

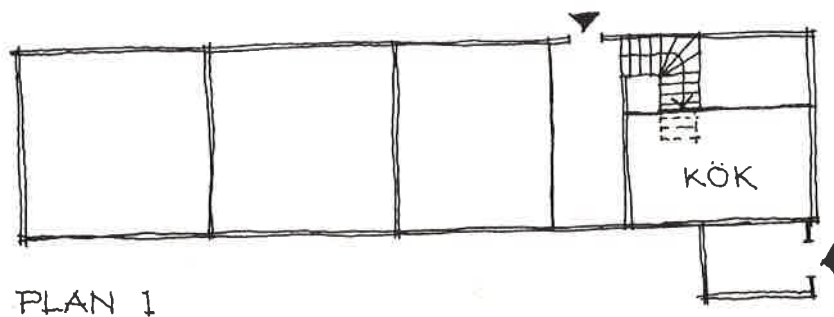
KARTORP 5:7

Listerby

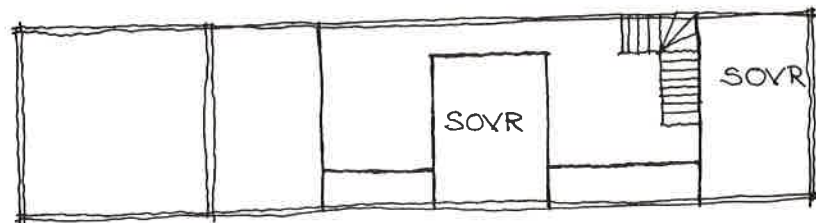
Ägare: Gustav Listergård

Mangårdsbyggnad byggd enl. ägaren omkr. 1750.
Byggnadsstomme i liggande timmer inklädd med lock-
listpanel.

Ekonomibyggnad byggd omkr. 1890 iskiftesverks-
konstruktion med locklistpanel som beklädnad.

PLAN 1

PLAN 2

STEGERYD 1:2 (Numera Vambåsa 1:4)

Förkärla

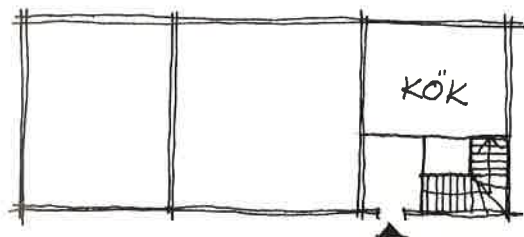
Ägare: Hans Wilhelm Wachtmeister

Arrendegård under Johannishus fideikommiss.

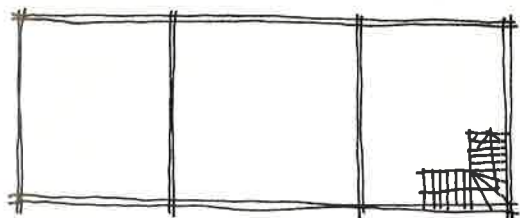
Huset byggt enl. uppgift av innehavaren strax före 1800.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

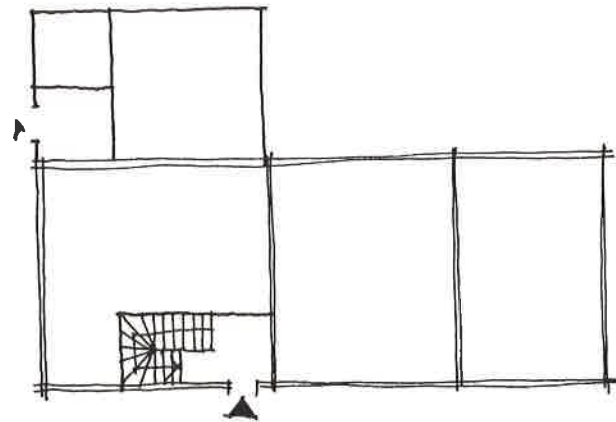

BOKÖN 1:15

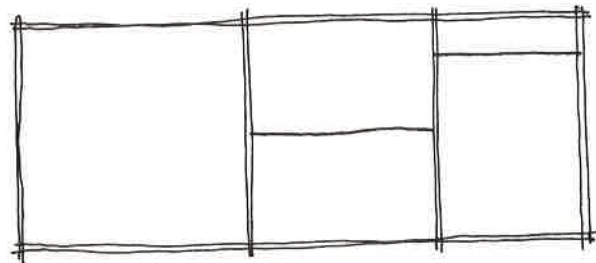
Ronneby

Ägare: Börje Ternström

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1820 och tillbyggd 1965 i samband med en genomgripande renovering. Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel. Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

SKÄRVGÖL 1:5

Backaryd

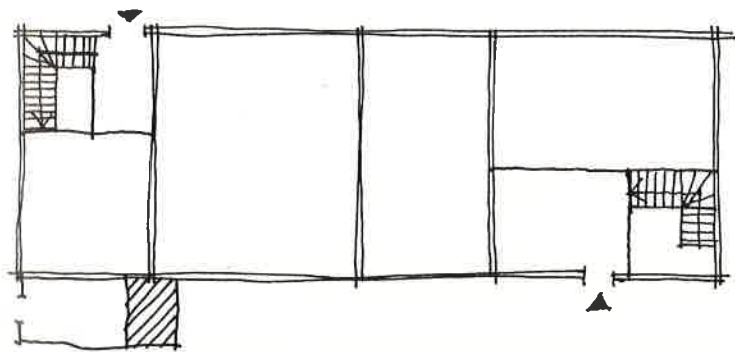
Ägare: Per Andersson

Mangårdsbyggnad byggd under första hälften av 1800-talet.

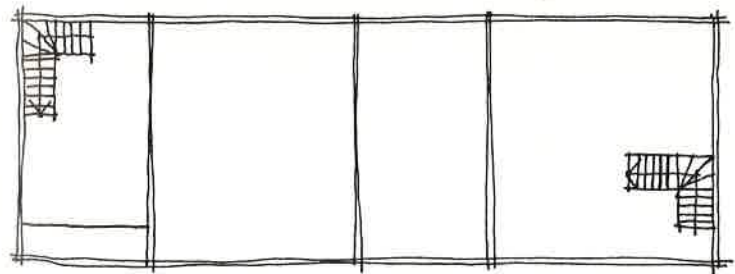
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda under 1800-talets senare hälft i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

GUNSERYD 1:5

Eringsboda

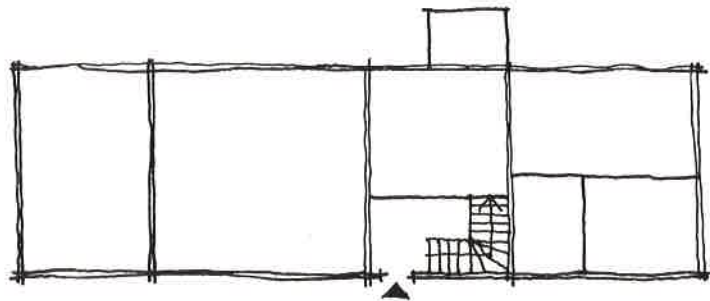
Ägare: Sonja Lyden

Mangårdsbyggnad enl. uppgift från mitten av 1700-talet.

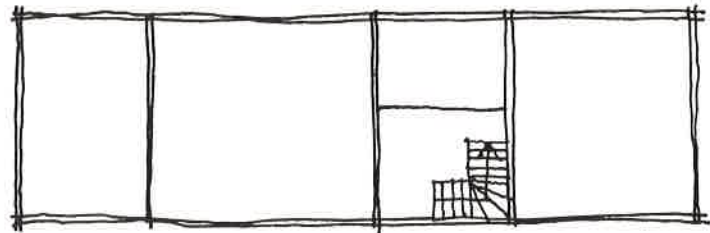
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnad byggd 1832 i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

SAXEMARA 1:96

Ronneby

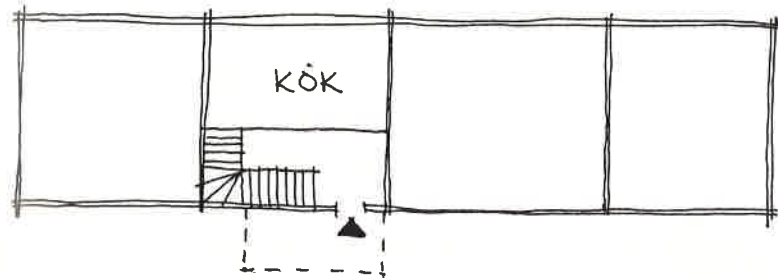
Ägare: Lars-Erik Södergren

Mangårdsbyggnaden byggd omkr. 1760, västra delen är tillbyggd 1820.

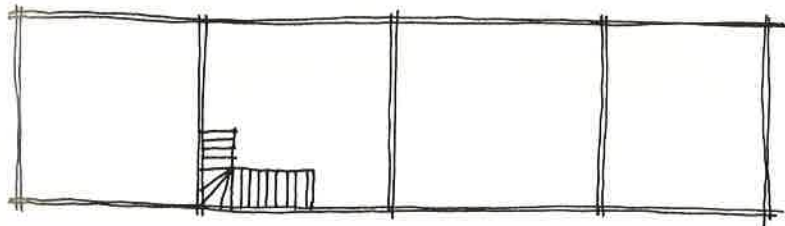
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2.

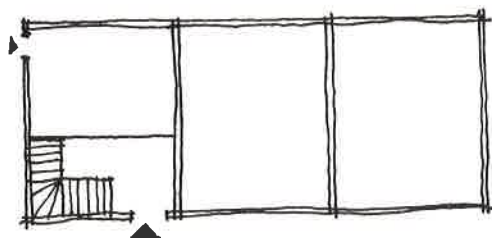
Obj. nr 7

SPJÄLKÖ 1:28

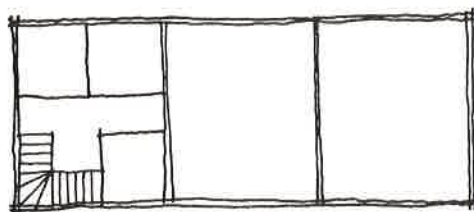
Ronneby

Ägare: Göran Olsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr 1750 enl. ägaren. Övervåningen är uppbyggd till nuvarande höjd senare. Byggnadsstommen består av liggande timmer som är inklädd med locklistpanel. Huset är målat med ljusgrå oljefärg med en mörkare nyans på snickerier. Ekonomibygnaden är uppförd med regelstomme som är beklädd med locklistpanel.

PLAN 1

PLAN 2

VIERYD 2:27

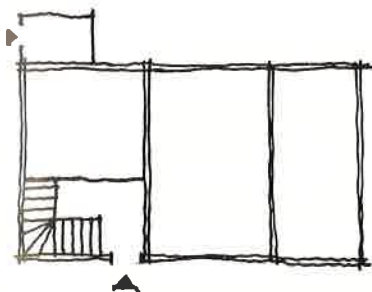
Ronneby

Ägare: Kyrkoherde Ingvar Lundmark

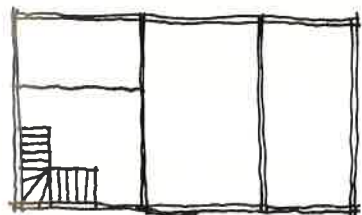
Huset byggt omkr. 1800.

Byggnadsstommen består av liggande timmer som är inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

Obj. nr 10

BISKOPSMÅLA 1:16

Bräkne-Hoby

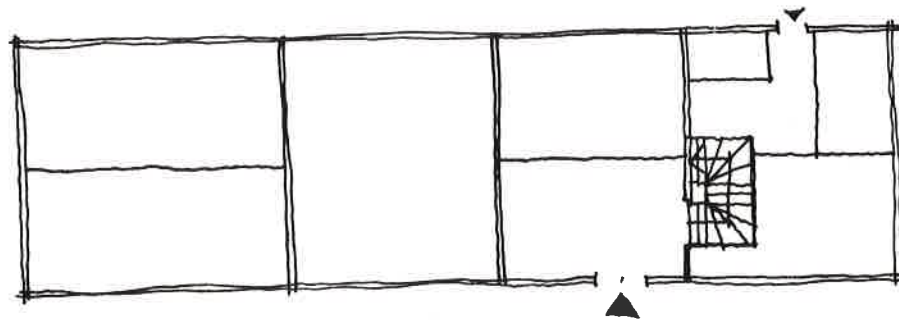
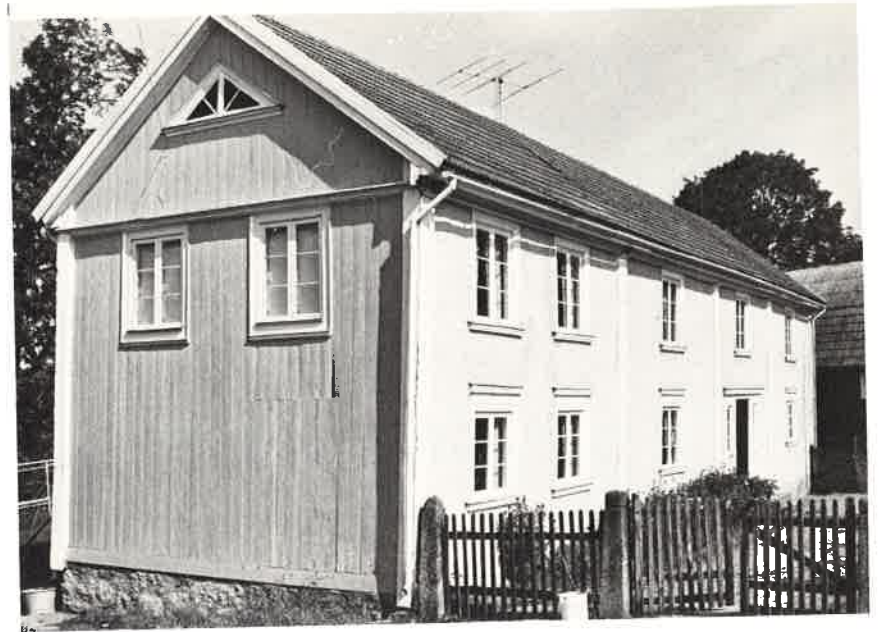
Ägare: Hugo Gertonsson

Mangårdsbyggnaden byggd enl. uppgift av ägaren på 1700-talet.

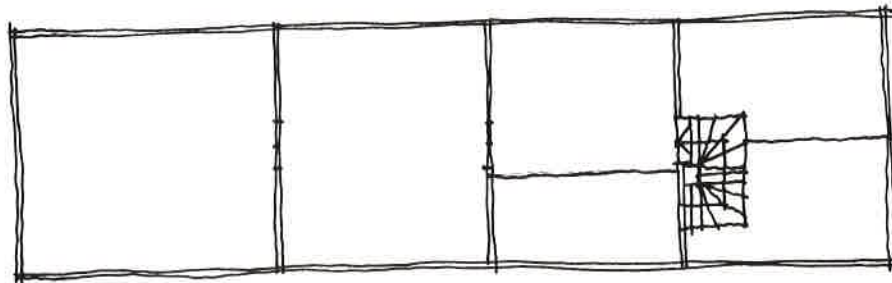
Byggnadsstommen består av liggande timmer som är putsad utom ena gaveln, som är klädd med stående panel.

Huset är målat med en gul kalkfärg utom pilastrar, fönsteromfattningar och dörrömfattningar, som är målade med vit kalkfärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

30 PLAN 2

VÄBY 15:1

Bräkne-Hoby
Ägare: Torvald Johansson

Mangårdsbyggnad byggd under senare hälften av 1700-talet.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med liggande spontad panel.

Huset är målat med en ljusgul oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesvekskonstruktion.

PAGELSBORG 1:6

Bräkne-Hoby

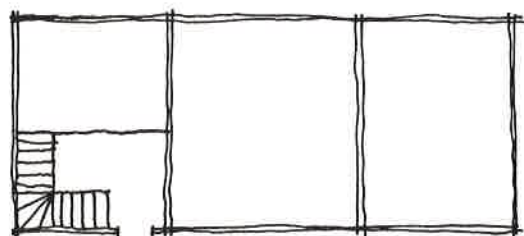
Ägare: Bengt Norberg

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

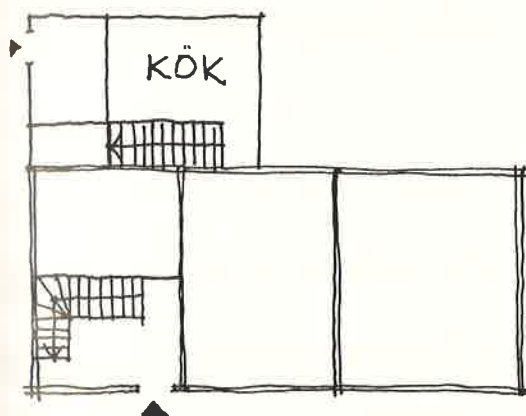

PLAN 1

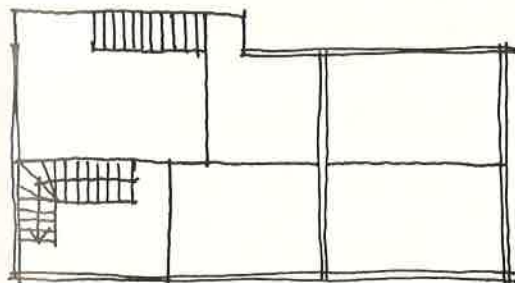
MURTJUK 4:1

Bräkne-Hoby
Ägare: Ola Jeppsson

Mangårdsbyggnaden byggd omkr. 1850 .Nytt kök tillbyggt 1936.Huset blev renoverat i sin helhet 1945-46.
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.
Ekonomibyggnaderna är byggda dels i skiftesverkskonstruktion och dels med regelstomme.Byggnaderna är målade med falu-rödfärg

PLAN 1

PLAN 2

HAKARP 2:2

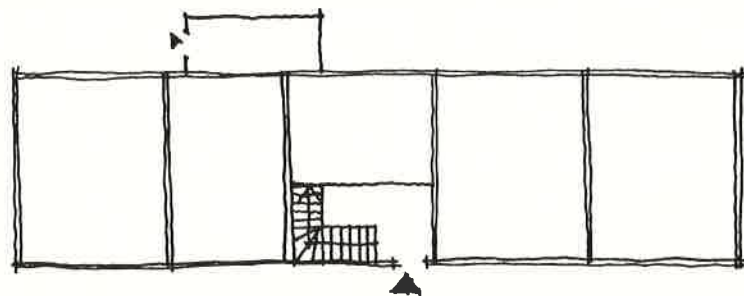
Bräkne-Hoby

Ägare: Ågård och Brunberg

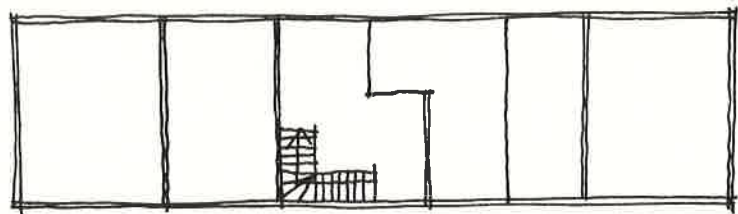
Mangårdsbyggnad med stomme av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Av ekonomibyggnaderna, som låg i u-form framför mangårdsbyggnaden, återstår endast en loftbyggnad.

PLAN 1

PLAN 2

STORA SILPINGE 5:17

Bräkne-Hoby

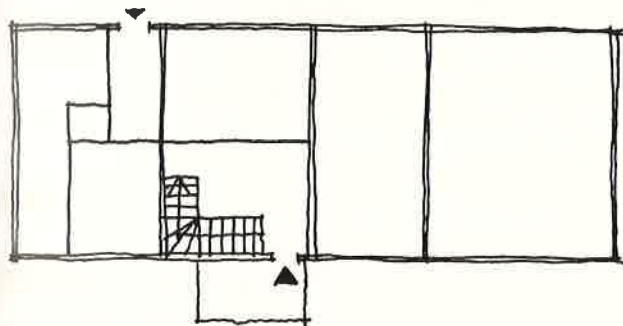
Ägare: Svante Olofsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850 men moderniserad under 1900-talet. Verandan är tillbyggd 1936.

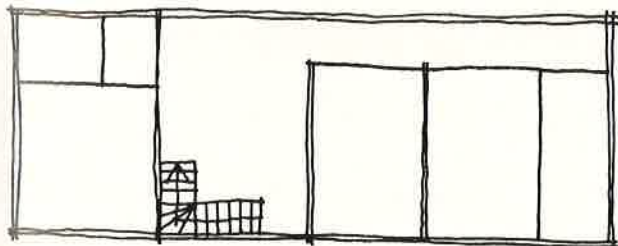
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med en modern röd fasadfärg och snickerier med en liknande vit färg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålade skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

LILLA SILPINGE 3:2

Bräkne-Hoby

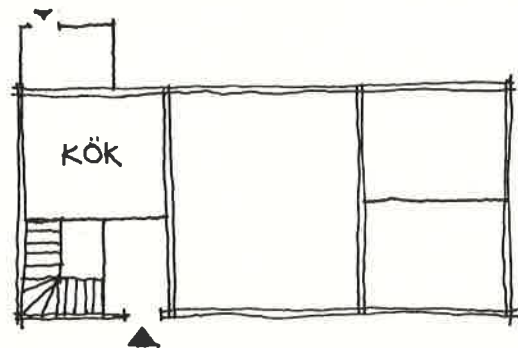
Ägare: Mattie Olsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.

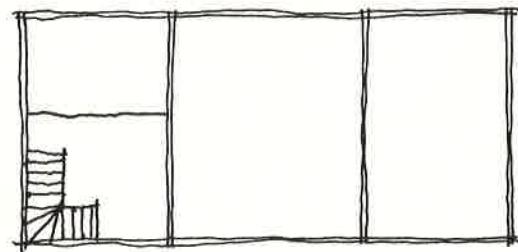
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

36 PLAN 2

NÄS 1:3

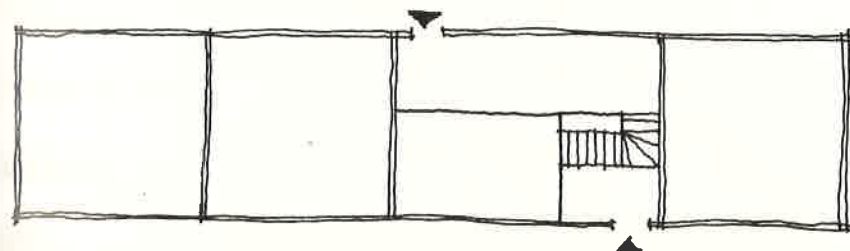
Bräkne-Hoby
Ägare: Rune Svensson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1820 men tillbyggd till sin nuvarande längd senare.

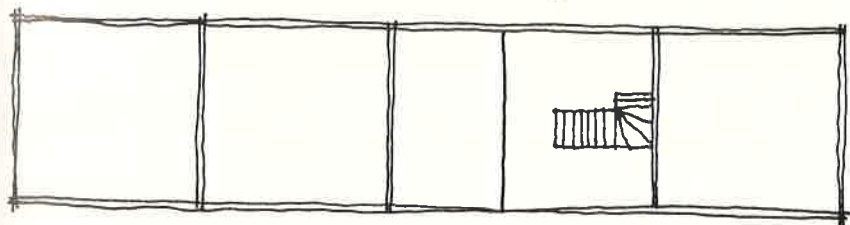
Byggnadsstommen består sv liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med en modern röd fasadfärg och snickerier med en liknande vit färg.

Ekonomibyggnaderna är byggda dels med fackverkskonstruktion och dels med regelstomme. I bägge fallen är byggnaderna målade med falu-rödfärg.

PLAN 1

PLAN 2

RÖDBY 3:23 (Numera Rödby 3:4 B)

Bräkne-Hoby
Ägare: Carl Karlsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850, norra delen tillbyggd som undantag senare.
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.
Huset har kvar den gamla murade spisen med infälld järnspis i köket. Rummet bredvid köket värms fortfarande upp med en sättugn.
Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

TARARP 4:4,5:2

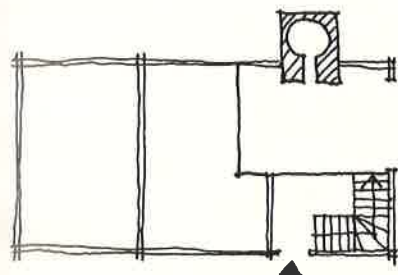
Bräkne-Hoby

Ägare: Gunnel Mattisson

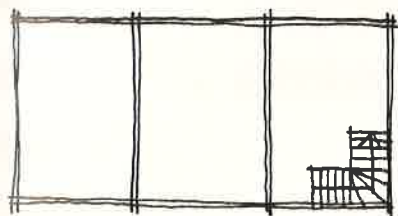
Huset byggt omkr. 1800. Det används idag som förråd och garage.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

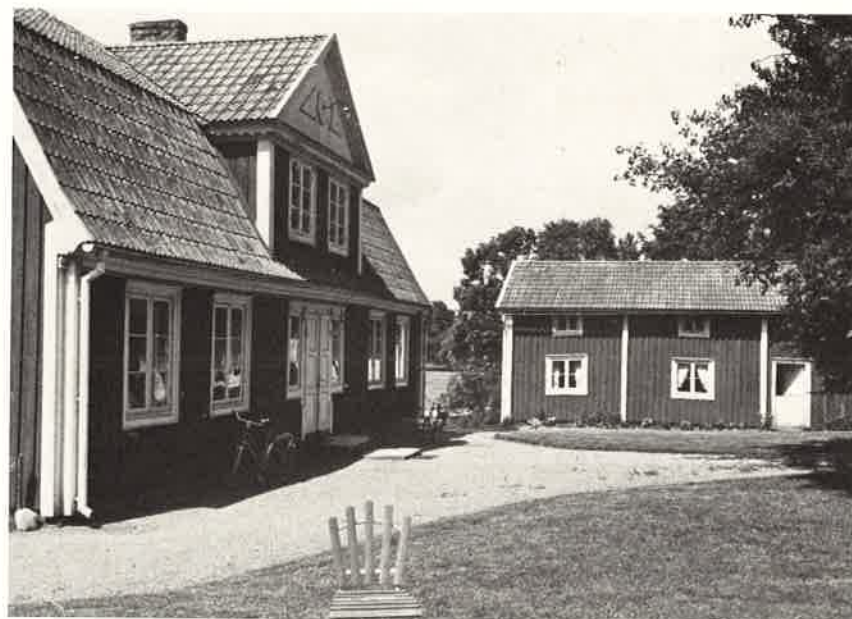
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

VÄSTRA RYD 1:2

Bräkne-Hoby

Ägare: Sven Folklid

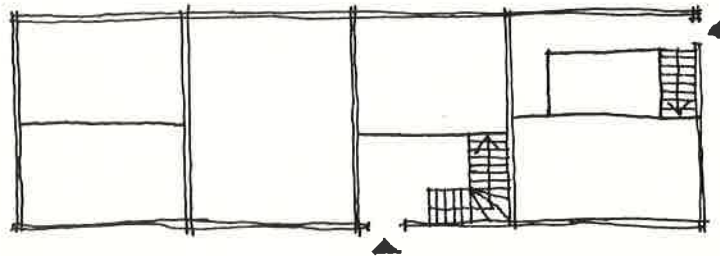
Mangårdsbyggnad flyttad till sitt nuvarande läge omkr. 1850.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

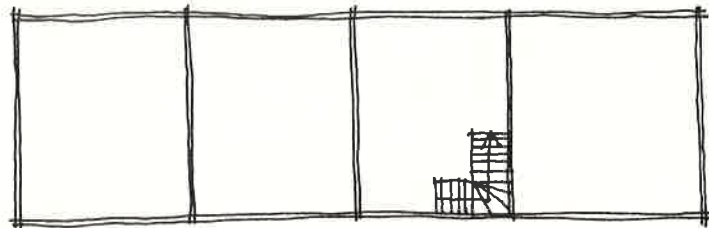
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Husets ursprungliga dörrar finns i dag uppsatta i ett uthus i trädgården.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

HÄJAN 1:4

Bräkne-Hoby
Ägare: Kjell Karlsson

Mangårdsbyggnad trol.byggd under 1800-talets första hälft.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är rivna.

Huset finns omnämnt och fotograferat i Sigurd Erixssons beskrivning av blekinges bebyggelse.

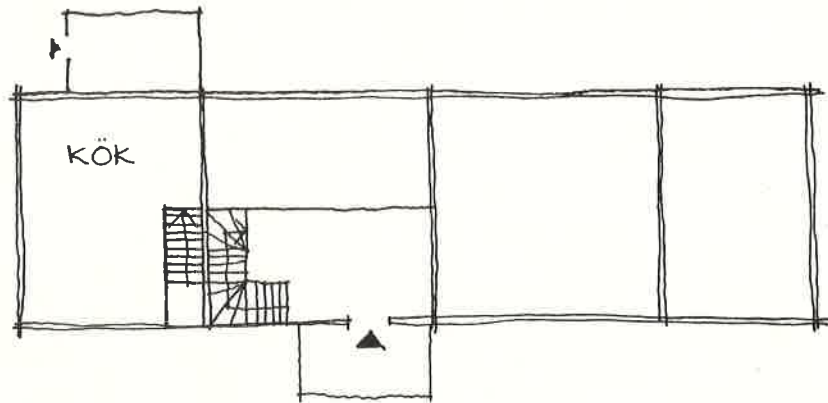

HÄJAN 1:5

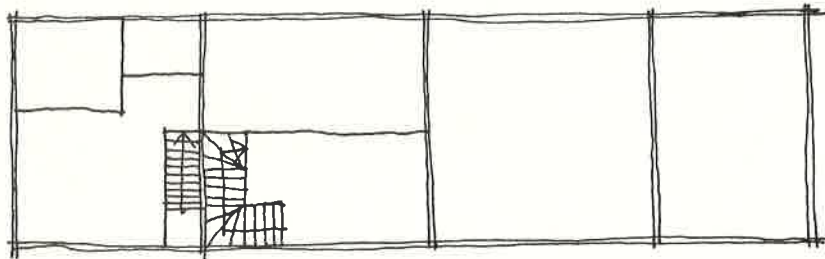
Bräkne-Hoby

Ägare: Ernst och Sven Svensson

Mangårdsbyggnaden byggd under första delen av 1800-talet. En modernisering av huset skedde 1939 och 1943. Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel. Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg. Ekonomibygnaderna är byggda i rödmålad skiftesvevskonstruktion.

PLAN 1

42 PLAN 2

VÄSTRA HALLEN 1:2

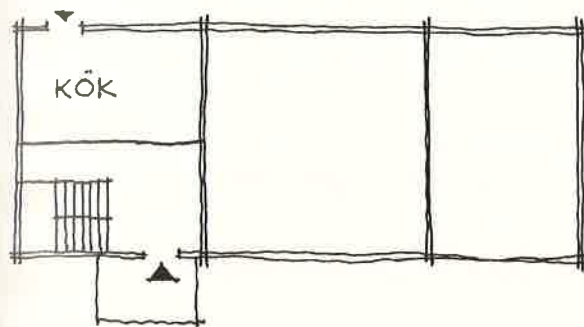
Backaryd
Ägare: Östen Håkansson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1800, renoverad under 1970-72.

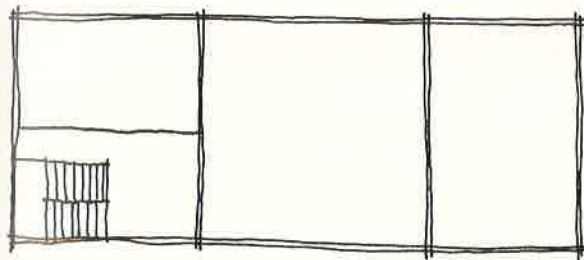
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg

Ekonomibyggnaden är byggd med stenväggar och takkonstruktion i trä.

PLAN 1

PLAN 2

VÄSTRA HALLEN 1:3

Backaryd

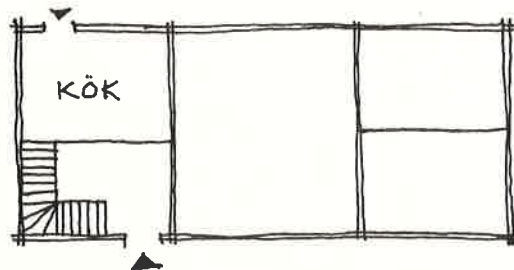
Ägare: Harry Håkansson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1800.

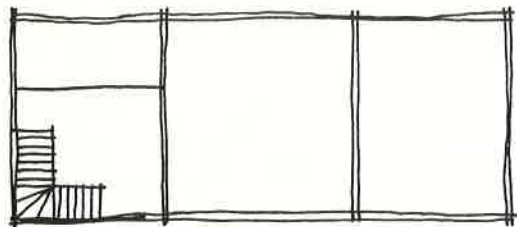
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

I huset finns en kakelugn från 1700-talet enl ägaren. Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion, som delvis är inklädd med locklistpanel.

PLAN 1

PLAN 2

GÖKADAL 1:7

Backaryd

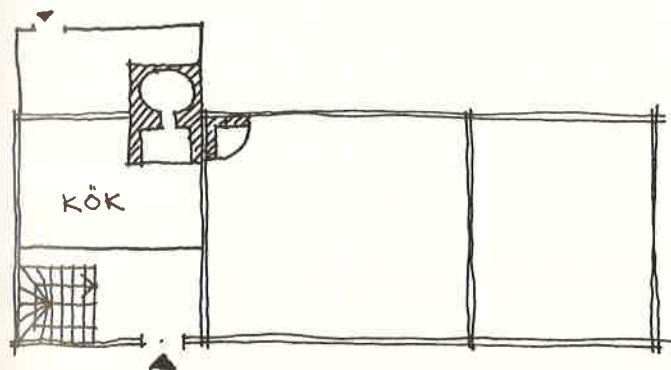
Ägare: Artur Johansson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1800.

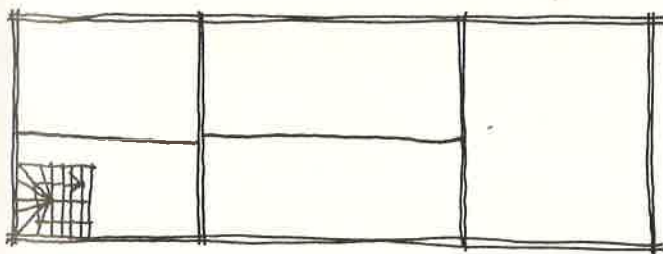
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda med regelstomme, som är klädd med rödmålade locklistpanel.

PLAN 1

PLAN 2

SKALLAVRAK 1:17

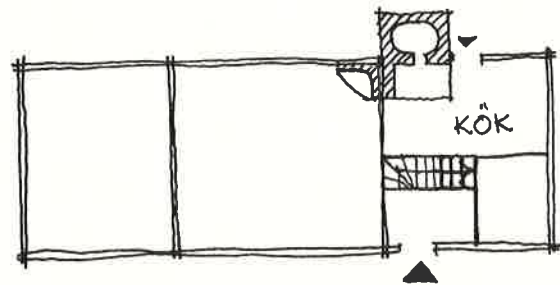
Backaryd

Ägare: Willy Malmqvist

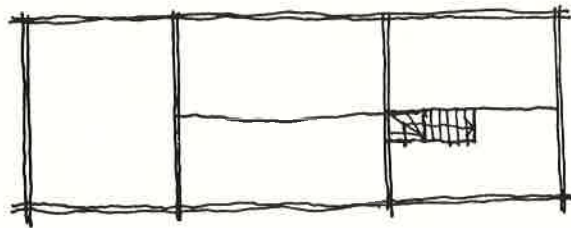
Husets stomme består av liggande timmer, som är inklädd med locklistpanel.

Fasaden är målad med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

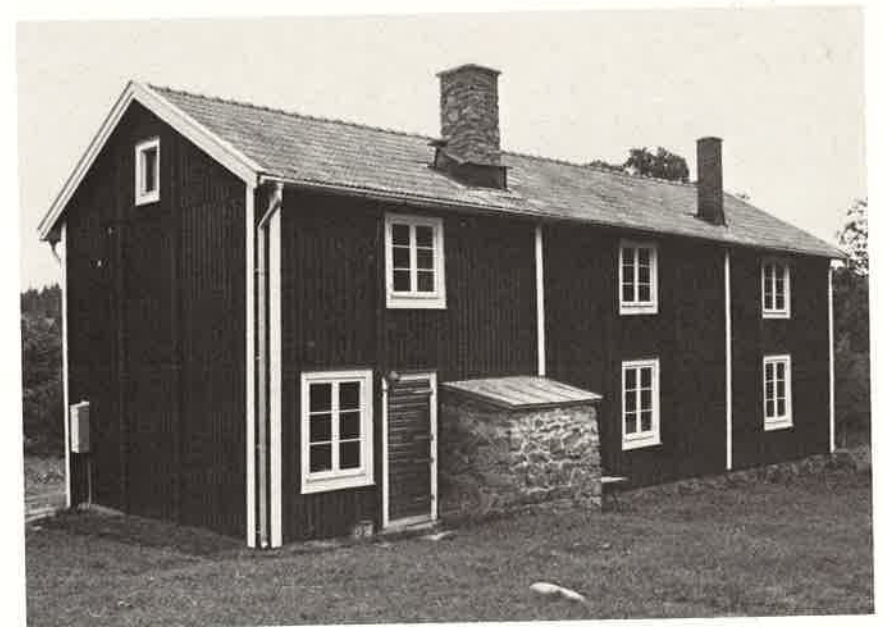
Då inventeringen gjordes höll man på att restaurera huset.

PLAN 1

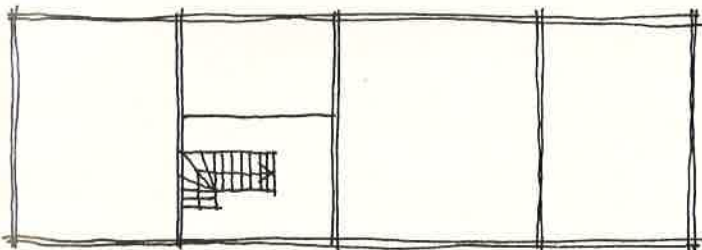
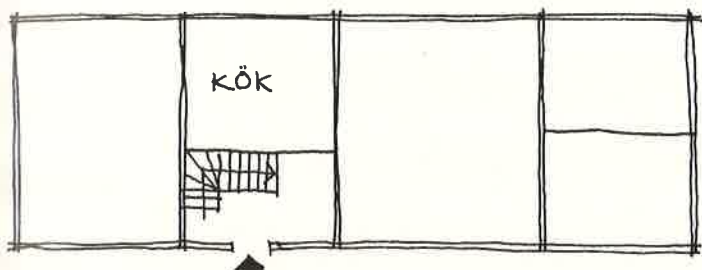
PLAN 2

KÅRARYD 1:3

Backaryd
 Ägare: Gully Svensson

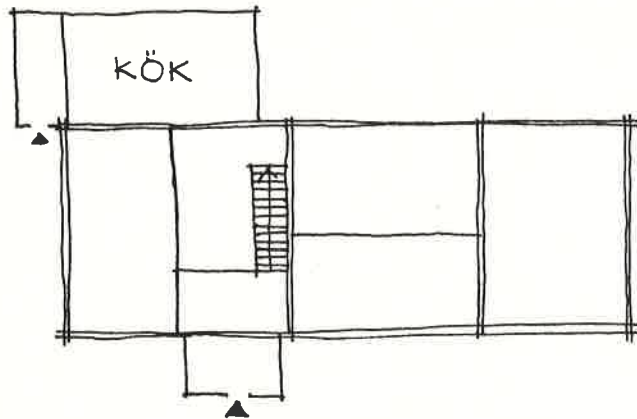
Mångårdsbyggnad byggd omkr. 1860.
 Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.
 Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.
 Huset har tidigare innehållit affär i den västra delen.
 Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

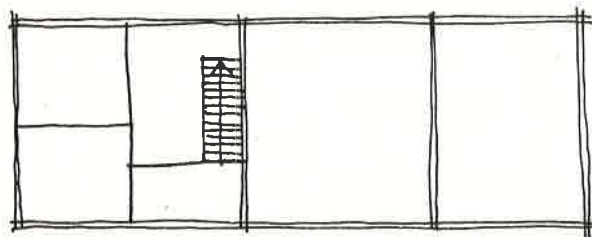
ÖSTRA HULT 1:8

Ronneby
Ägare: Göte Morin

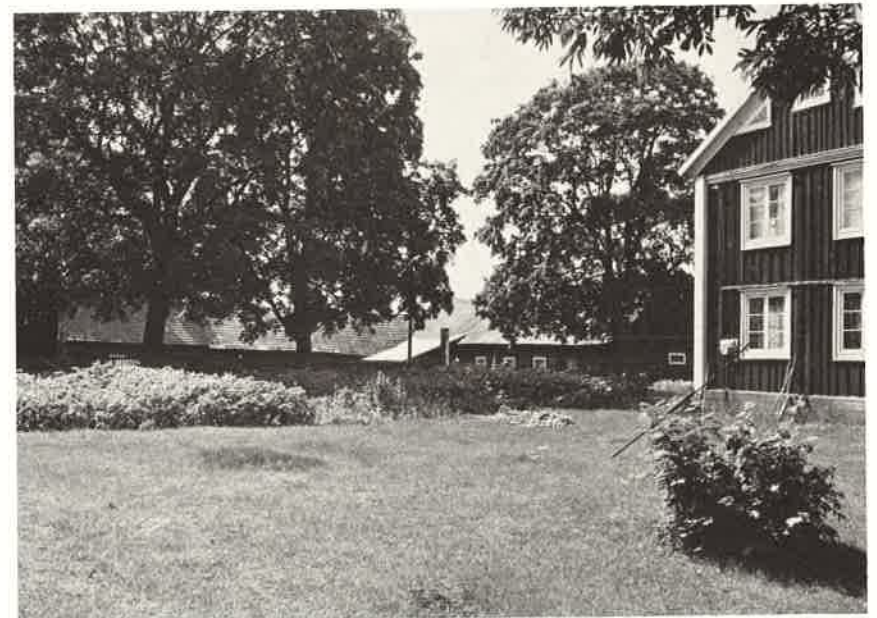
Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.
Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

MAKRILLA 1:2

Eringsboda

Ägare: Gunnel Jonasson

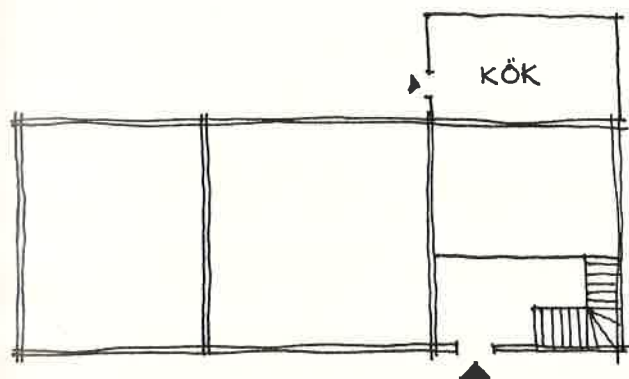
Mangårdsbyggnad byggd under första delen av 1800-talet. Nytt kök tillbyggt under 1940-talet.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

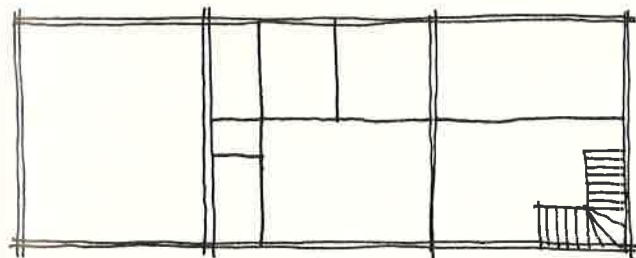
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Tidigare har huset varit försett med en entré till det västra rummet.

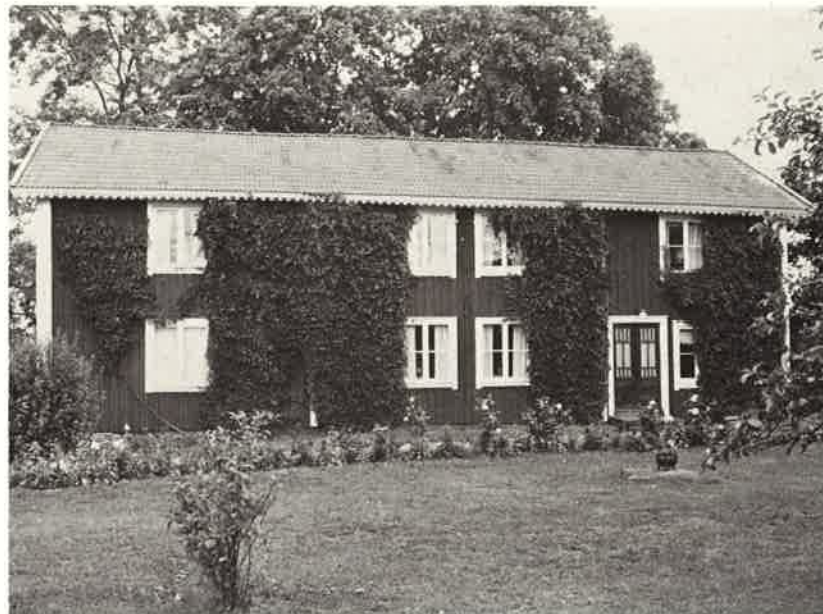
Ekonomibyggnaden är byggd i rödmålad skiftesverkskonstruktion

PLAN 1

PLAN 2

BRÅTEN 1:3

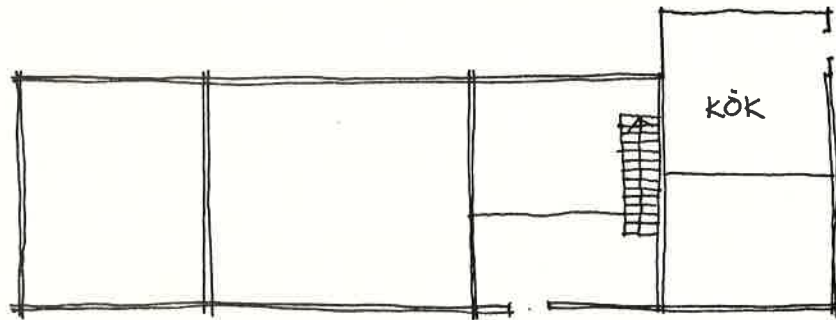
Eringsboda

Ägare: Rune Johansson

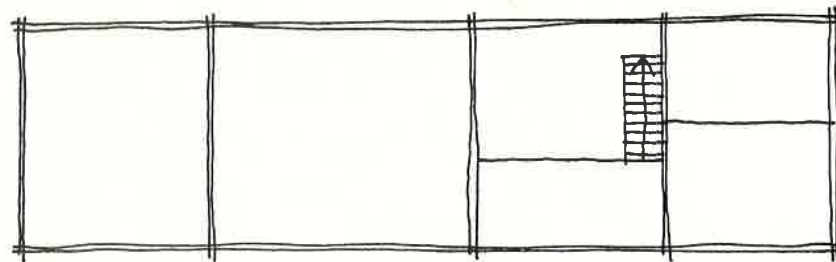
Mangårdsbyggnad byggd under 1700-talets senare hälft enl. ägaren. Huset har blivit tillbyggt med ett fack. Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaden är riven.

PLAN 1

50 PLAN 2

GÖLJAHULT 1:18

Eringsboda

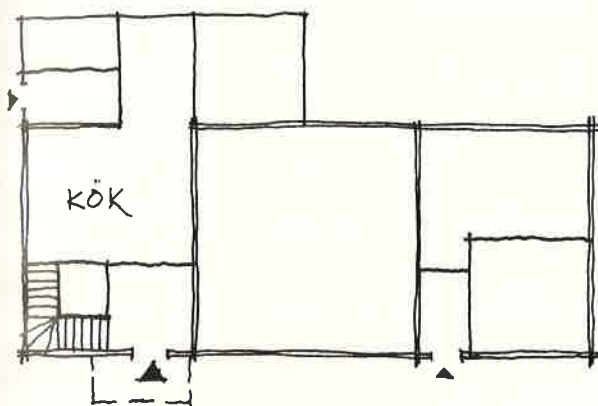
Ägare: Johannes Danielsson Täcks sterbhus

Mangårdsbyggnaden byggd under första hälften av 1800-talet.

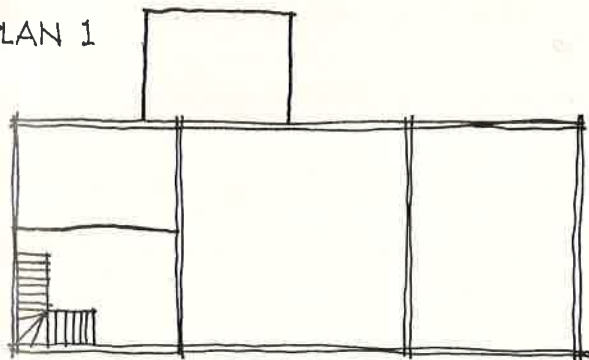
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

GÖLJAHULT 1:26

Eringsboda

Ägare: Per Pettersson m.fl.

Husets stomme består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Fasaden är målad med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är raserade.

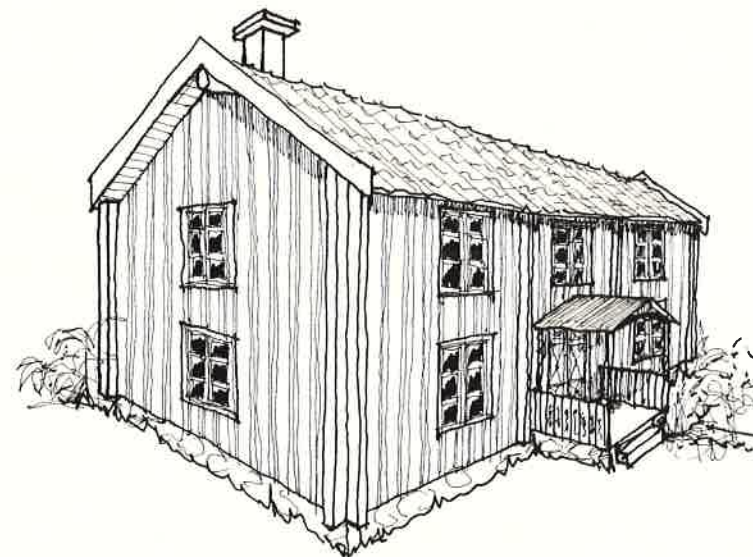
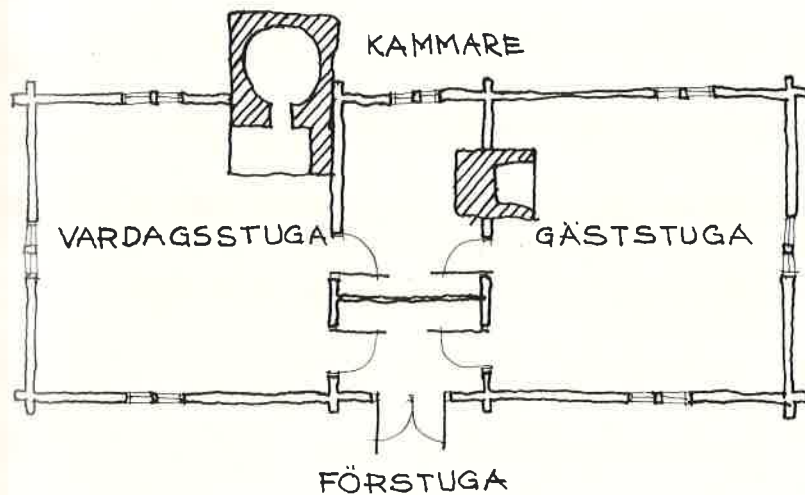
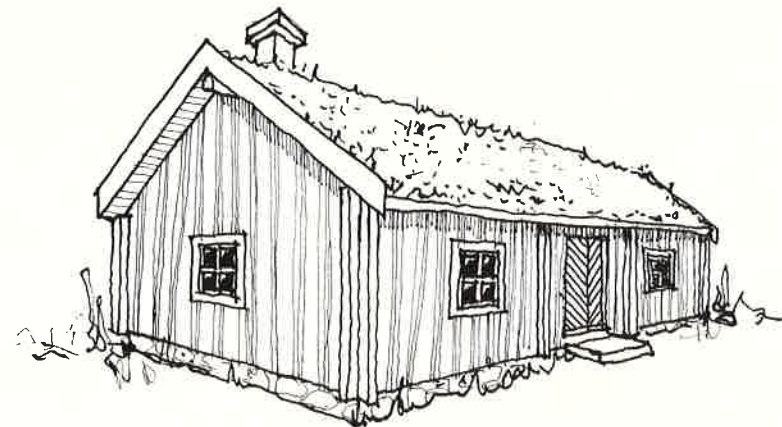
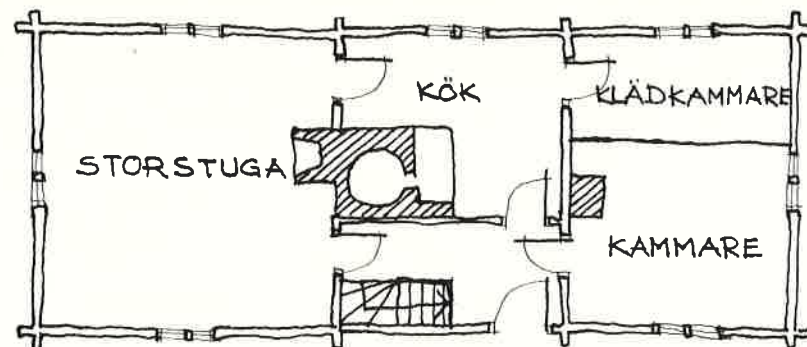
PARSTUGAN

Parstugan är i princip en tillbyggd enkelstuga. Man byggde till ett rum vid ena gaveln, den mot vilken kammaren och förstugan ligger.

Det nya rummet benämndes och fungerade som gäststuga och stod oftast oeldad, då den inte användes. I de tidigaste parstugorna lagades maten i vardagsstugan. Köksfunktionen flyttades emellertid så småningom till kammaren, och skillnaden mellan vardagsstugans och gäststugans funktion blev genom denna förändring mindre.

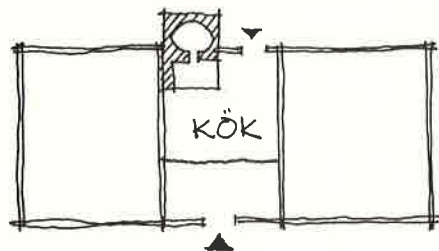
Parstugan var i regel i en våning men under 1800-talets första hälft höjdes många parstugor med en våning så att man fick ett hus i två våningar. Den andra våningen användes då ofta som festvåning eller undantagsbostad, d v s bostad åt gårdsägarens föräldrar.

Parstugan i en våning är liksom enkelstugan i en våning i dag en sällsynthet och bör bevaras och vårdas med omsorg.

ÖLJEHULT 1:31

Parstuga med stomme av liggande timmer inklädd med locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

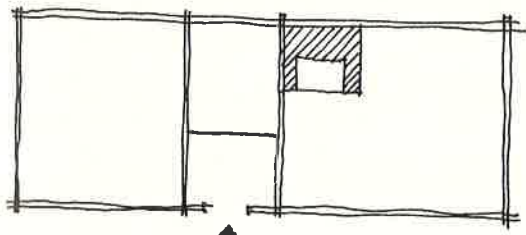

JOHANNISHUS 1:2

Hjortsberga

Ägare: Hans Wilhelm Wachtmeister

Parstuga byggd omkr. 1790 enl. innehavaren.
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med
locklistpanel.
Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med
vit oljefärg.

PLAN 1

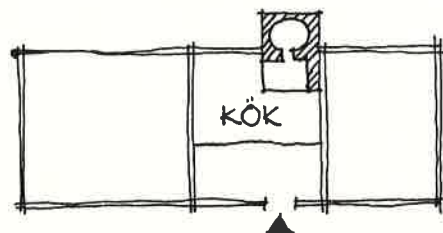

JOHANNISHUS 1:2

Förkärla

Ägare: Hans Wilhelm Wachtmeister

Parstuga eller möjligtvis tillbyggd enkelstuga byggd i slutet av 1700-talet enl. innehavaren. Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel. Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

KARTABY 1:10

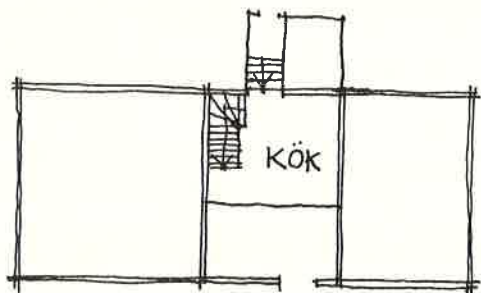
Ronneby

Ägare: Herbert Rylander

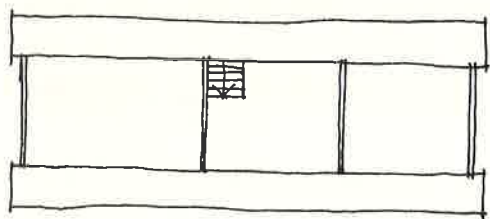
Tillbyggd enkelstuga från omkr. 1850.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

TROMTÖSUNDA 3:2

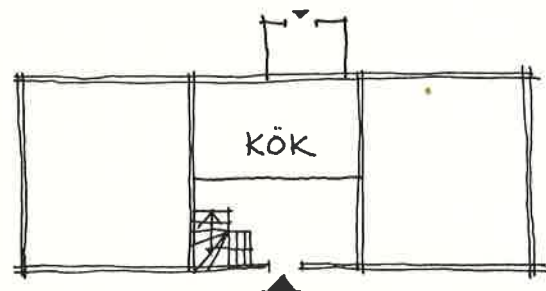
Förkärla

Ägare: Olle Allfred

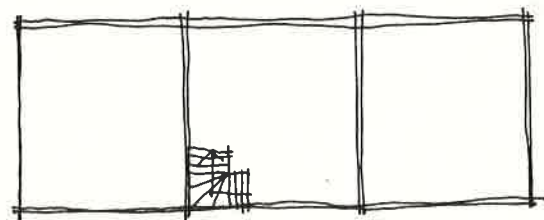
Parstuga byggd omkr. 1850.

Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

PLAN 1

PLAN 2

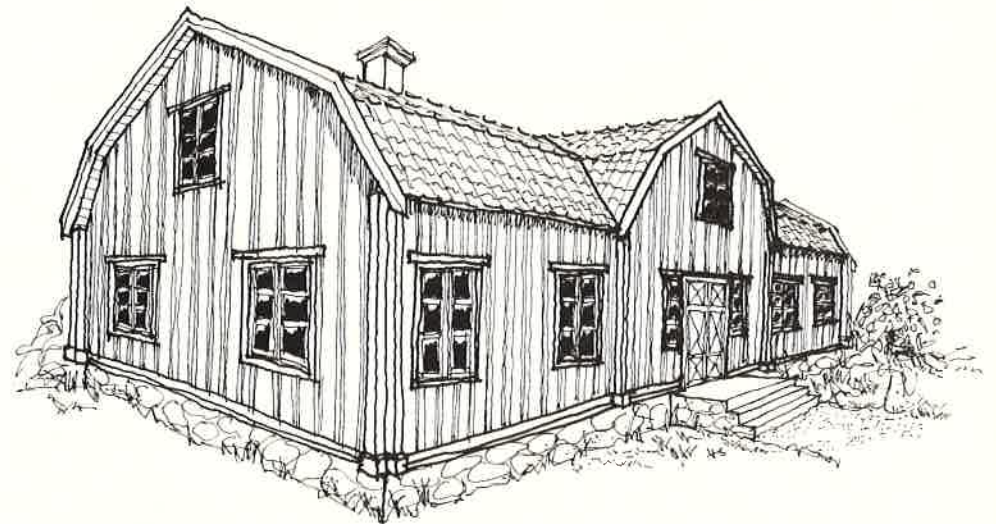
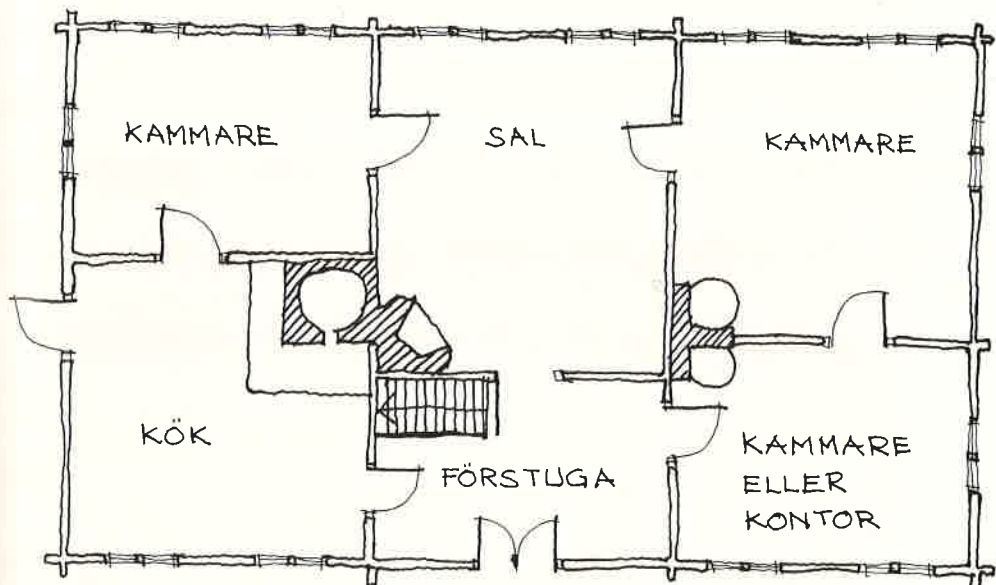
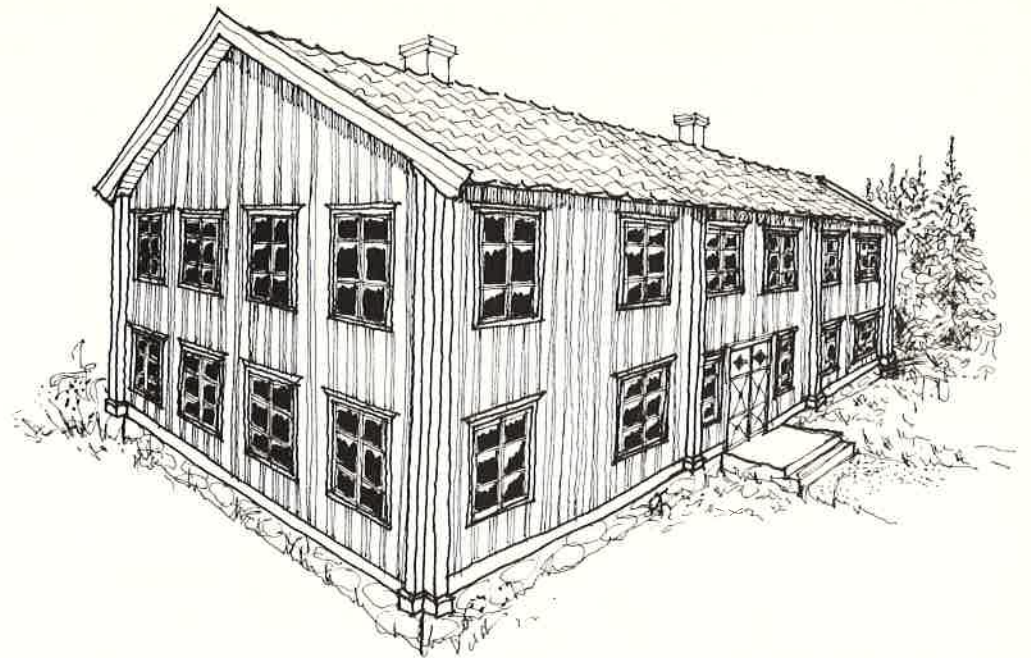
DEN SEXDELADE PLANEN

Denna hustyp har sitt ursprung i 1600-talets förnäma bostad. Till Sverige hade den kommit från Frankrike och Italien.

I och med laga skiftet vid 1800-talets mitt blev denna plantyp vanlig även på de större bondgårdarna.

Planen är i regel organiserad så att rummen är ordnade i 3 parallella rader och inte något rum går över hela husets bredd. Mitt i huset mot trädgårds-sidan ligger salen och framför denna förstugan. Bredvid dessa rum ligger kök och kammare.

Hustypen förekommer i både en och två våningar med sadeltak eller brutet tak s k mansardtak.

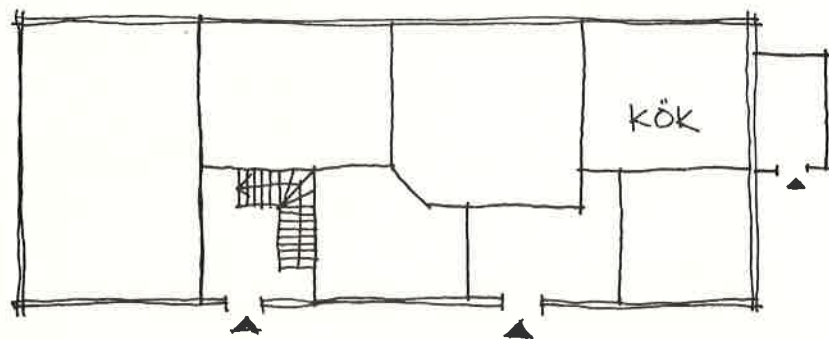

TROMTÖSUNDA 2:13

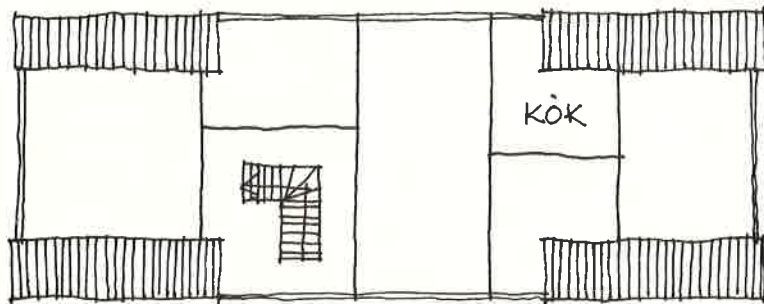
Förkärla

Ägare: Karl Karlsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr 1850, moderniserad 1963. Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel, som är målad med en ljus gul färg. Ekonomibyggnaderna är byggda dels med regelstomme och dels i skiftesverkskonstruktion. Husen är klädda med rödmålad locklistpanel.

PLAN 1

60 PLAN 2

BOAHAGA 2:2, 2:5

Edestad

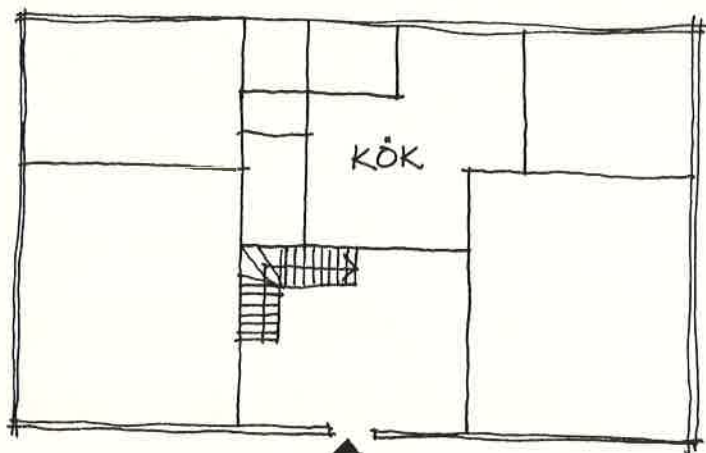
Ägare: Hans Johansson

Mangårdsbyggnad byggd 1883, renoverad 1930, 1960 och 1969.

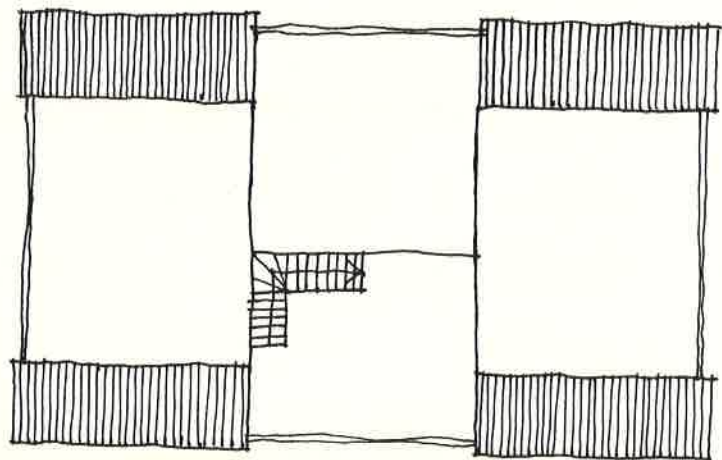
Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med en modern syntetisk gul färg och snickerier med en liknande vit färg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålade skiftesverkskonstruktion som är inklädd med panel.

PLAN 1

PLAN 2

KALLEBERGA 7:5

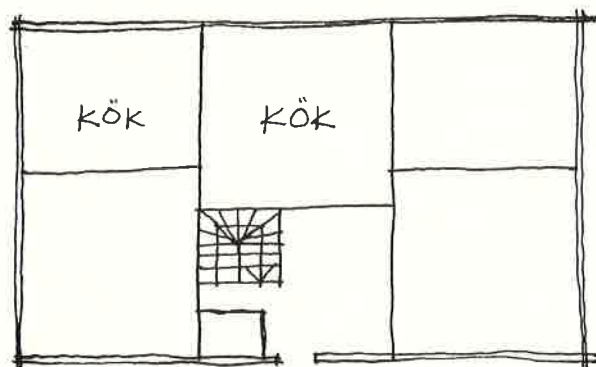
Ronneby

Ägare: Ronneby kommun

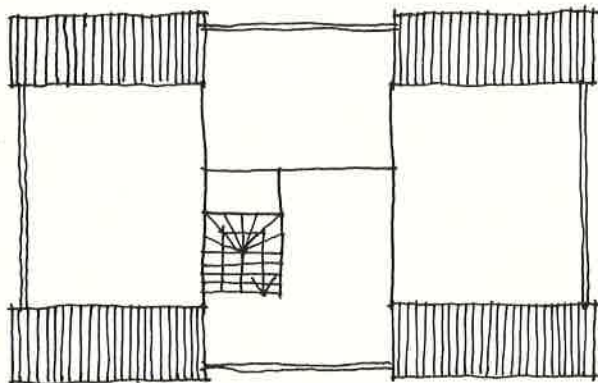
Mangårdsbyggnad byggd 1865, renoverad 1957.

Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel, som är målad med gul oljefärg. Snickerier och utsmyckning är målad med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaden är byggd 1920 dels i skiftesverkskonstruktion och dels med regelstomme, som är klädd med rödmålad locklistpanel.

PLAN 1

62 PLAN 2

KALLEBERGA 1:62

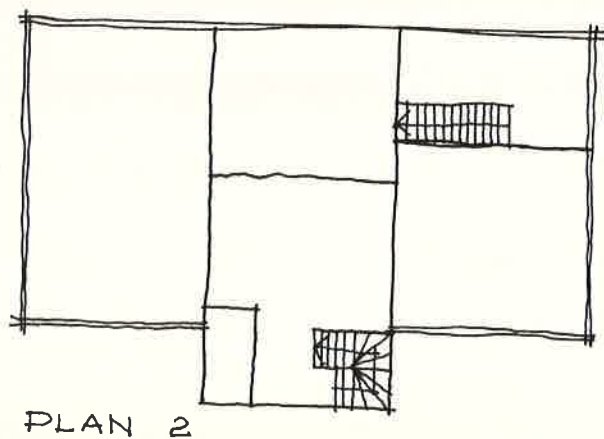
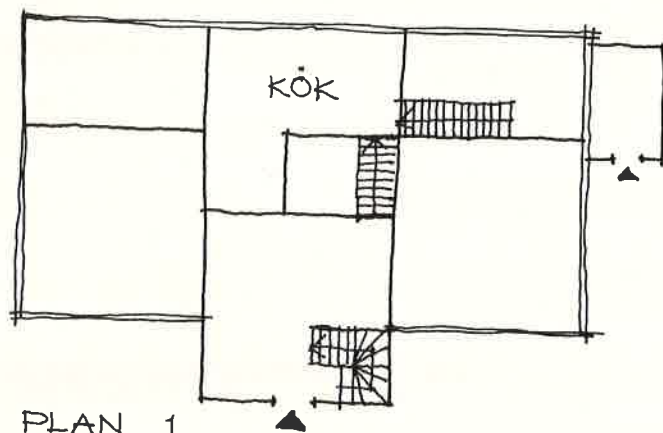
Kallinge

Ägare: Arvid Hansson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850, verandan är tillbyggd 1912.

Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel, som är målad med falu-rödfärg. Snickerier och utsmyckning är målade med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda 1875 i rödmålade skiftesverkskonstruktion.

FUNDERSMÅLA 1:3

Eringsboda

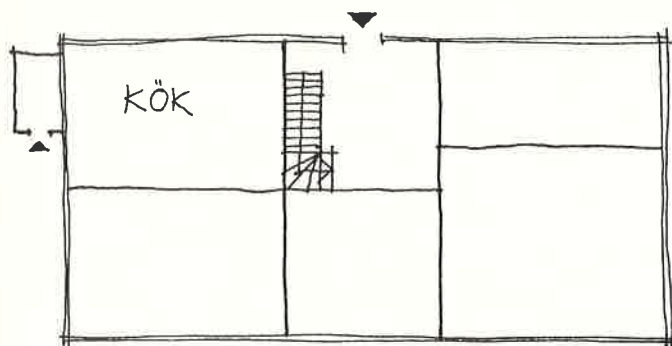
Ägare: Gerhard Karlsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.

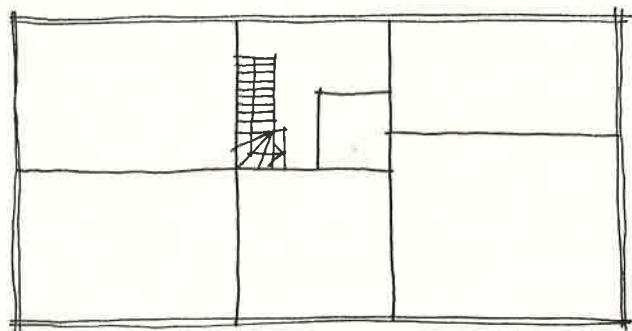
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med en ljus gul oljefärg.

Ekonomibyggnaden är byggd 1939 med regelstomme, som är klädd med rödmålad locklistpanel.

PLAN 1

PLAN 2

GÄDDEGÖL 5:5

Eringsboda

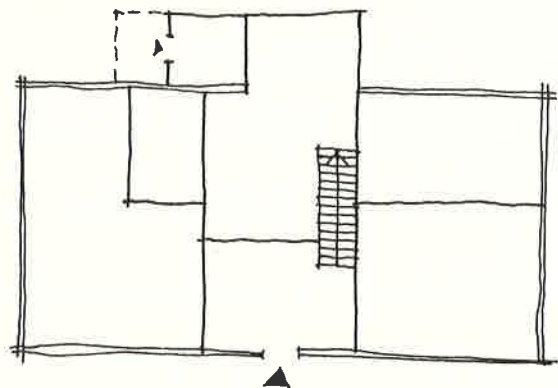
Ägare: Tord Olsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1825, förstuga tillbyggd 1940.

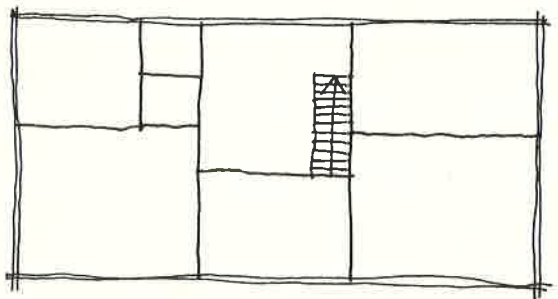
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i slutet av 1800-talet i rödmålade skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

PLAN 2

HJÄLMSA 3:4

Bräkne-Hoby

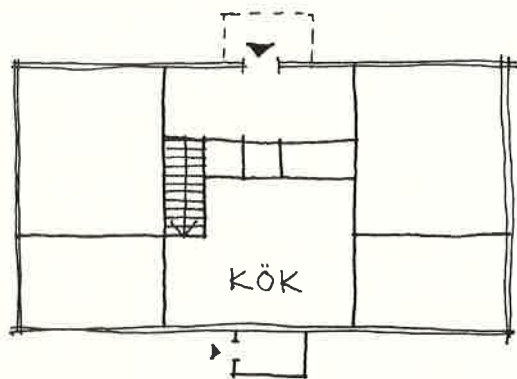
Ägare: Erik och Ester Nilsson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.

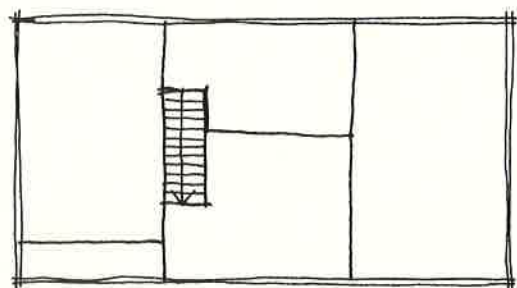
Byggnadsstommen består av liggande timmer inklädd med locklistpanel.

Huset är målat med falu-rödfärg och snickerier med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda dels i sten och dels i rödmålad skiftesverkskonstruktion.

PLAN 1

66 PLAN 2

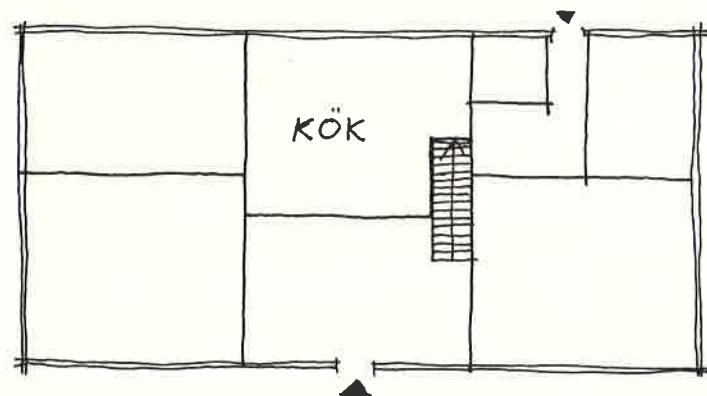

FLAKARYD 2:1

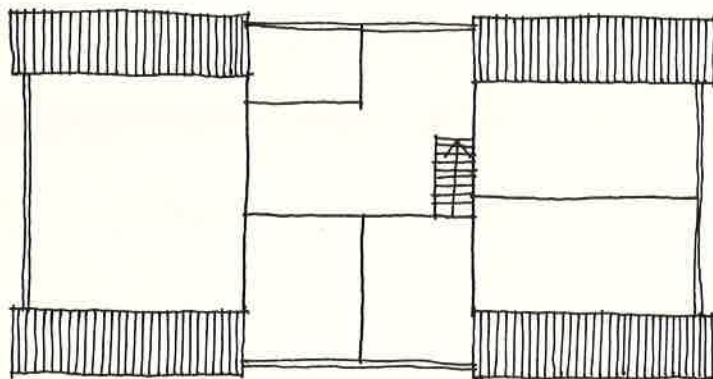
Bräkne-Hoby

Ägare: Rune Pagels

Mangårdsbyggnad byggd 1858 enl. ägaren.
Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel som är målad med antikvit oljefärg.
Ekonomibyggnaderna är byggda dels i skiftesverkskonstruktion och dels med regelstomme, som är klädd med liggande panel. Ytbehandlingen är falu-rödfärg.

PLAN 1

PLAN 2

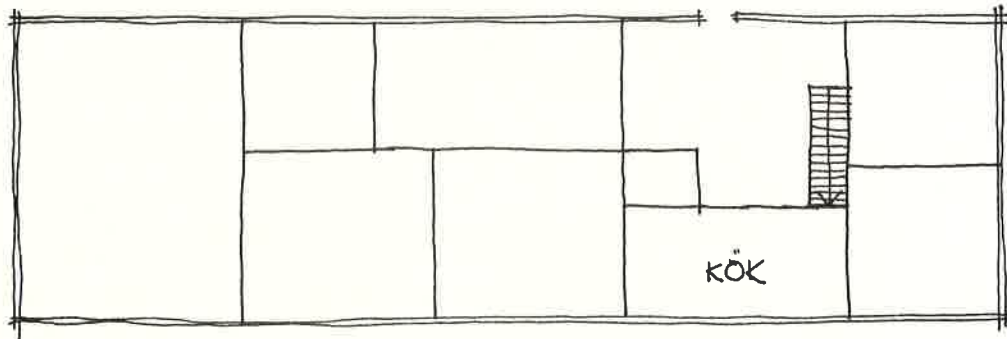

TORP 14:5

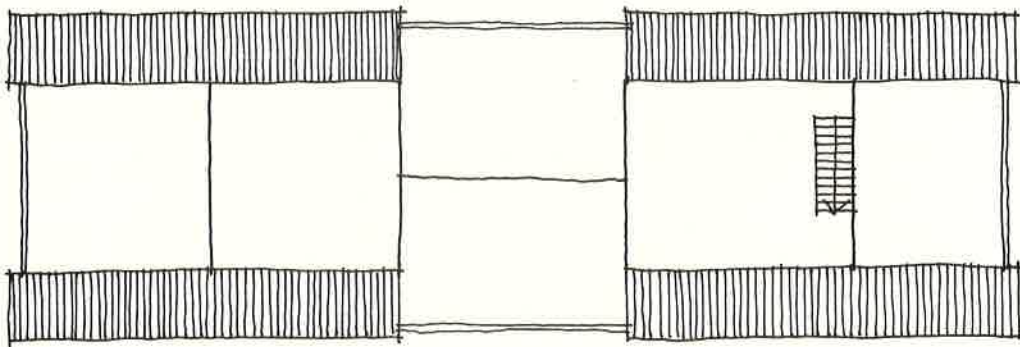
Bräkne-Hoby

Ägare: Gösta och Ingrid Jeppson

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1800 enl ägaren.
Byggnadsstommen är klädd med locklistpanel, som är
målad med en modern röd fasadfärg.
Snickerier och utsmyckning är målade med en vit olje-
färg.
Ekonomibyggnaderna är byggda med regelstomme, som är
klädd med rödmålad liggande panel. Taktäckningsmaterial
är vass.

PLAN 1

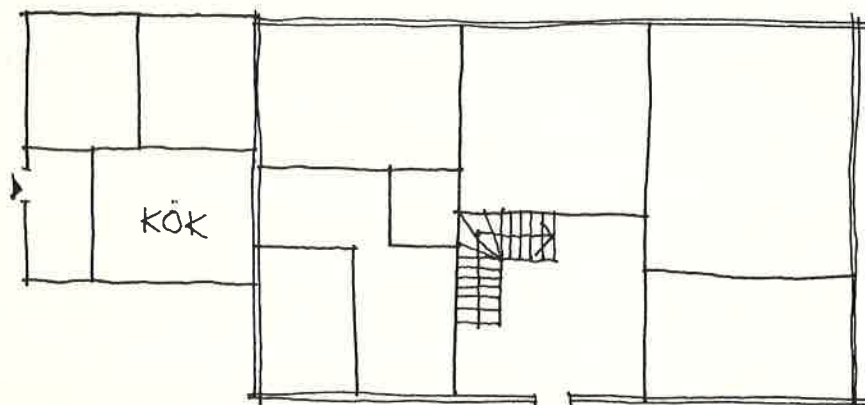
PLAN 2

SKARUP 1:3

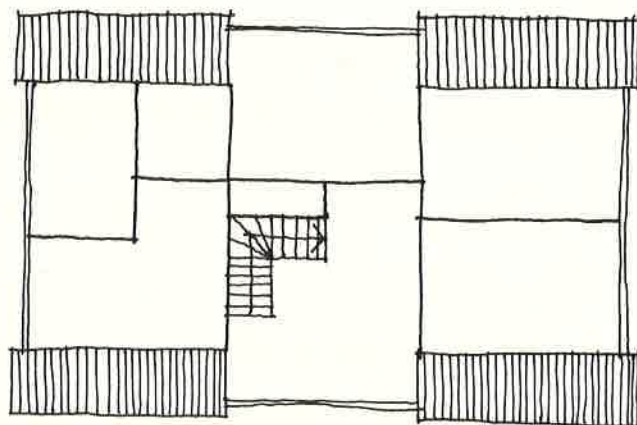
Ronneby

Ägare: G Norberg

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850 enl. ägaren.
Byggnadsstommen är klädd med locklistpanel, som är
målade med en ljus gul färg. Snickerier och utsmyckning
är målade med vit oljefärg.
Ekonomibyggnaderna är byggda omkr. 1850 i sten.

PLAN 1

PLAN 2

VERMANSHULT 1:3, 1:4

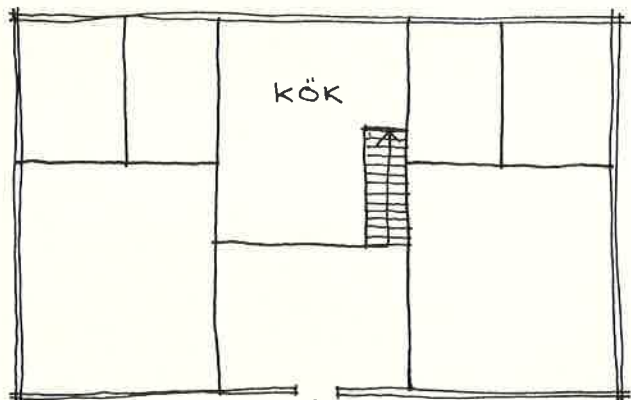
Backaryd

Ägare: Allan Persson och Allan Jonsson

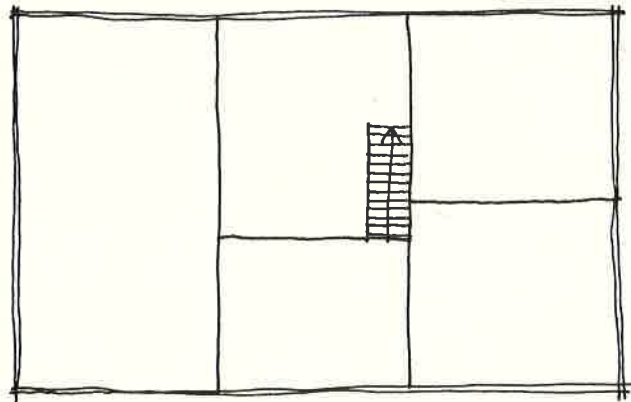
Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.

Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel, som är målad med en ljus gul färg.

Ekonomibyggnaden är byggd dels i skiftesverkskonstruktion och dels med regelstomme, som är klädd med locklistpanel. Ytbehandlingen är falu-rödfärg.

PLAN 1

70 PLAN 2

SPIKAHULT 1:2

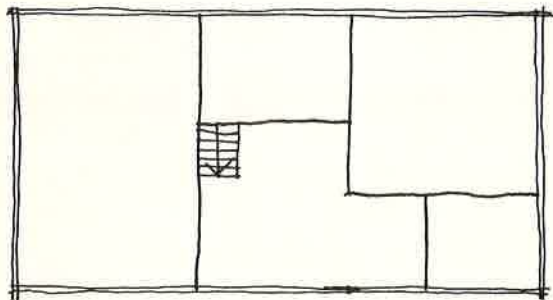
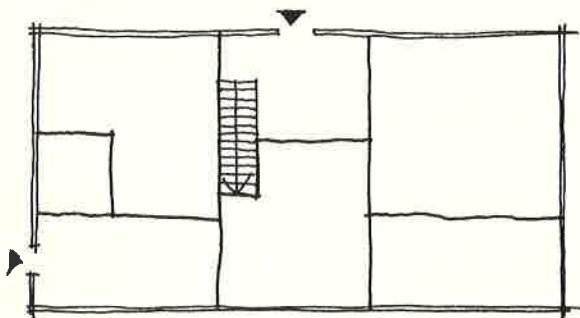
Eringsboda

Ägare: Karl Fransen

Mangårdsbyggnad byggd omkr. 1850.

Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel, som är målad med ljust gul oljefärg. Snickerier och utsmyckning är målade med vit oljefärg.

Ekonomibyggnaderna är byggda dels i skiftesverkskonstruktion och dels med regelstomme, som är klädd med locklistpanel. Ytbehandlingen är falu-rödfärg.

RÄNTEMÅLA 1:23

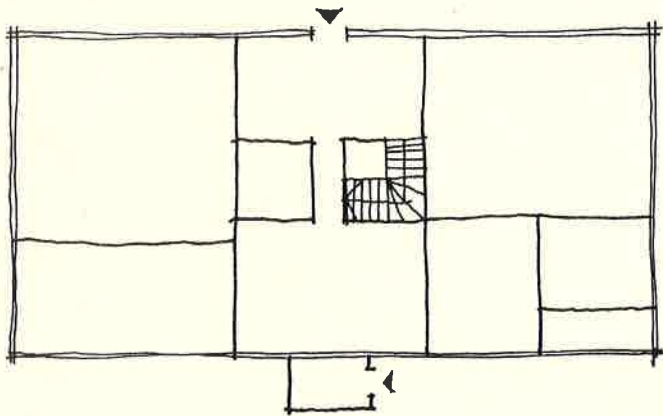
Eringsboda

Ägare: Fredrik Gustafsson

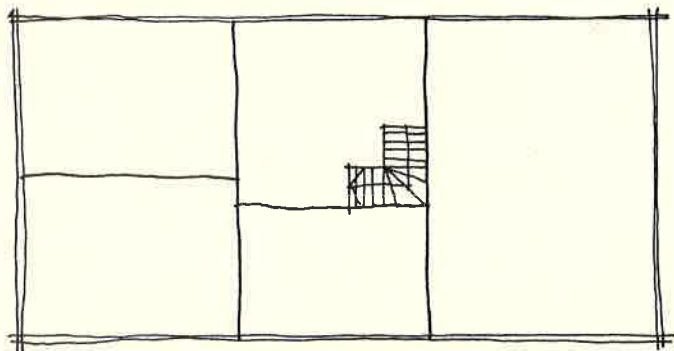
Mangårdsbyggnad byggd 1856 enl. ägaren.

Byggnadsstommen är inklädd med locklistpanel, som är målad med ljust gul färg.

Ekonomibyggnaderna är byggda i rödmålad skiftesverkskonstruktion

PLAN 1

72 PLAN 2

LITTERATUR

OVE HIDEMARK m. fl.

Så renoveras torp och gårdar. Örebro 1973.

INGEMAR HOLMSTRÖM och CHRISTINA SANDSTRÖM

Underhåll av gamla hus.

Byggforskningens informationsblad B10:1972.

ERIK LUNDBERG

Trä gav form. Stockholm 1971.

SANDER ROSEN

Hjälprea vid kulturhistorisk byggnadsinventering. Stockholm 1967.

BJARNE STOKLUND

Bondegård og byggeskik før 1850. Köpenhamn 1969.

JAN JOHANSSON, LARS-GÖRAN LILJEDAHL, STEN-INGE NORRMAN.

Ombyggnad, kompendium i byggnadsteknik I. Lund 1974. Sigma-tryck.

Gamla trähus. Den nordiska trästadens rapportserie.

OVE HIDEMARK, GÖRAN MÅNSSON.

Stockholm.

SIGUARD ERIXON

Den blekingska lantbefolkningens byggnadskultur. Karlskrona 1939.

